

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma

Noora Järviluoto

VANHEMPIEN OSALLISUUS VARHAISKASVATUKSESSA – Van-
hempien ajatuksia osallisuudesta ja yhteistyöstä

Opinnäytetyö
Huhtikuu 2018

OPINNÄYTETYÖ
Huhtikuu 2018
Sosiaalialan koulutusohjelma

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600 (vaihde)

Tekijä(t)
Noora Järviluoto

Nimeke
VANHEMPIEN OSALLISUUS VARHAISKASVATUKSESSA – Vanhempien ajatuksia osallisuudesta ja yhteistyöstä

Toimeksiantaja Liperin kunnan varhaiskasvatus

Tiivistelmä

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kerätä toimeksiantajalle tietoa vanhempien osallisuudesta, jotta toimeksiantaja voi kehittää toimintaansa. Tavoitteena oli selvittää vanhempien kokemuksia ja ajatuksia osallisuudesta ja varhaiskasvatuksen kanssa tehtävästä yhteistyöstä. Opinnäytetyön aineisto kerättiin kyselylomakkeella, joka lähetettiin sähköisesti kolmen päiväkodin vanhemmille. Kyselyssä vanhemmilta kysyttiin kokemuksia yhteistyöstä ja varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluista, sekä ajatuksia yhteistyön kehittämiseksi. Lisäksi kysyttiin mitä vanhemman osallisuus heidän mielestään on, ja millä tavoin he haluaisivat sen toteutuvan. Opinnäytetyö toteutettiin sekä laadullisin että määrällisin menetelmin. Kyselylomakkeen avoimet kysymykset analysoitiin sisällönanalyysia soveltaen.

Tulosten mukaan vanhemmat ovat pääasiassa tyytyväisiä varhaiskasvatukseen ja yhteistyöhön varhaiskasvatuksen kanssa. Tuloksissa korostui vakituisen henkilökunnan tärkeys yhteistyön onnistumisessa. Vasu-keskustelut koettiin myös tärkeinä tilaisuuksina käydä syvällisempää keskustelua lapsesta ja lapsen asioista. Vanhemman osallisuuden tärkeimpinä muotoina ovat kyselyn mukaan keskustelu ja päivittäiset kuulumisten vaihdot kasvattajien kanssa, kohtaamiset tuonti- ja hakutilanteissa sekä jaettu tieto lapsesta puolin ja toisin.

Jatkotutkimuksena voitaisiin tutkia miten kasvattajat näkevät yhteistyön vanhempien kanssa ja miten sijaiset voisivat toiminnallaan parantaa yhteistyötä vanhemman näkökulmasta katsottuna.

Kieli
suomi

Sivuja 45
Liitteet 7
Liitesivumäärä 11

Asiasanat
varhaiskasvatus, vanhempien osallisuus, yhteistyö varhaiskasvatuksessa

THESIS
April 2018
Degree Programme in Social Services

Tikkarinne 9
FI 80200 JOENSUU
FINLAND
Tel. +350 13 260 600 (switchboard)

Author(s)
Noora Järviluoto

Title
PARENTS INVOLVEMENT IN EARLY CHILDHOOD EDUCATION – Parents thoughts about participation and co-operation
Commissioned by Early Childhood Education in the Municipality of Liperi

Abstract

The aim of this thesis was to collect information to the commissioner about parent's participation so they can develop their activities. The aim was to find out parents experiences and thoughts about participation and co-operation with early childhood education. The data was collected by the questionnaire which was sent electronic to the parents of three kindergarten. Parents were asked about experiences related to co-operation and discussions in Early Childhood Education. Also thoughts and ideas to develop co-operation were asked. In addition parents were asked to what they think about their participation and how they would like it to come true. The thesis was carried through by using both qualitative and quantitative methods. The open questions of the questionnaire were analyzed with applying the content analysis.

According to the results, parents are mainly satisfied with the Early Childhood Education and to the co-operation with it. In the results were emphasized the importance of regulars in the success of the co-operation. Also the discussions were found very important chances to discuss more deeply about the child. According to the results discussions and telling the news daily when the child is brought and picked up and the shared information about the child were the most important ways when parents feel their involvement has come true.

For further study could explore how the educators see the co-operation with parents and how the substitutes could make the co-operation better when looking from the parent's perspective.

Language
Finnish

Pages 45
Appendices 7
Pages of Appendices 11

Keywords

Early Childhood Education, Parents involvement and participation, co-operation in Early Childhood Education

Sisältö

Tiivistelmä

Abstract

1	Johdanto.....	5
2	Vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksessa	6
2.1	Osallisuus	6
2.2	Vanhempien osallisuus ja yhteistyö varhaiskasvatusasiakirjoissa.....	7
2.3	Vanhempien osallisuus ja yhteistyön merkitys varhaiskasvatuksessa.	8
3	Yhteistyö ja vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksen arjessa	10
3.1	Varhaiskasvatuksen aloitus ja päivittäiset kohtaamiset	10
3.2	Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma ja vasu-keskustelu	11
3.3	Vuorovaikutus vanhemman ja työntekijän välillä	13
3.4	Toimivan yhteistyön ja vanhempien osallisuuden esteitä	14
4	Aiemmat tutkimukset ja opinnäytetyöt.....	15
5	Opinnäytetyön tarkoitus ja tehtävä.....	17
6	Opinnäytetyön toteutus	17
6.1	Opinnäytetyön toimeksiantaja	17
6.2	Opinnäytetyön menetelmälliset valinnat.....	18
6.3	Kyselylomake aineiston keruumenetelmänä	19
6.4	Kyselyn toteuttaminen	22
6.5	Aineiston käsittely ja analyysi	23
7	Tulokset.....	25
7.1	Kyselyn taustatiedot.....	25
7.2	Vanhempien kokemukset yhteistyöstä kasvattajien kanssa	26
7.3	Vanhempien ajatuksia yhteistyön kehittämiseksi	30
7.4	Vanhempien kokemukset ja toiveet varhaiskasvatuskeskusteluista ..	32
7.5	Vanhempien osallisuus ja varhaiskasvatukseen osallistuminen	34
8	Pohdinta	36
8.1	Opinnäytetyön arviointi ja tulosten tarkastelu	36
8.2	Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys	38
8.3	Omat oppimiskokemukset ja ammatillinen kasvu	40
8.4	Ajatuksia jatkotutkimusideoista	42
	Lähteet	43

Liitteet

Liite 1	Kyselylomake
Liite 2	Kyselyn saatekirje
Liite 3	Esimerkki analyysistä
Liite 4	Kyselyn saatekirje 2
Liite 5	Toimeksiantosopimus
Liite 6	Tutkimuslupa
Liite 7	Kuvaus opinnäytetyöprosessista

1 Johdanto

Vanhempien osallisuus ja vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö ovat saaneet viime vuosien aikana aivan uuden merkityksen varhaiskasvatuksen saralla. Yhteistyön ja vanhempien osallisuuden eri muodot korostuvat Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2016) esimerkiksi päivittäisinä kohtaamisina, varhaiskasvatuskeskusteluina sekä vanhempien osallistumisena varhaiskasvatuksen toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. Huoltajien ja kasvattajien välisen yhteistyön tavoitteena on kummankin osapuolen sitoutuminen lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen turvaamiseen ja tukemiseen. (Opetushallitus 2016, 32–33.) Vanhemman osallisuus varhaiskasvatuksessa on käsitteenä hyvin monimuotoinen. Osallisuudesta yleisesti on määritelty tietyt perusmääritelmät, mutta lopulta se, mikälaisiksi ihminen kokee osallisuutensa, on usein myös subjektiivinen kokemus. Näin on myös varhaiskasvatuksessa.

Vanhemman osallisuus varhaiskasvatuksessa kulkee käsi kädessä vanhempien ja kasvattajien välisen yhteistyön kanssa. Opinnäytetyöni tarkoituksena on kerätä tietoa vanhempien osallisuudesta, jotta toimeksiantaja voi kehittää toimintaansa. Tavoitteena on selvittää, miten vanhemmat kokevat osallisuutensa ja yhteistyön varhaiskasvatuksessa sekä miten he haluaisivat osallisuutensa toteutuvan. Opinnäytetyön toimeksiantajana on Liperin kunta.

Opinnäytetyöni on tutkimuksellinen, ja toteutin sen sekä laadullisia että määrällisiä menetelmiä soveltaen. Opinnäytetyön aineisto on kerätty kyselylomakkeella Liperin kunnan varhaiskasvatuksessa olevien lasten vanhemmilta. Teoreettinen viitekehys koostuu vanhempien osallisuuteen ja yhteistyöhön liittyvistä teoreettisista käsitteistä sekä niiden määrittelystä varhaiskasvatuksen yhteydessä. Käsitellen raportissa varhaiskasvatusta ohjaavia asiakirjoja, vuorovaikutuksen merkitystä, toimivan yhteistyön esteitä sekä sellaisia tilanteita, joissa yhteistyön merkitys korostuu. Näiden lisäksi perustelen menetelmävalintojani, kerron opinnäytetyön toteutuksesta sekä aineiston analyysipolusta. Esittelen kyselystä saatuja keskeisiä tuloksia ja vertaan niitä muihin aiheesta tehtyihin tutkimuksiin. Lopussa pohdin työn luotettavuutta ja eettisyyttä sekä omaa ammatillista kasvuani.

2 Vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksessa

2.1 Osallisuus

Osallisuudeksi määritellään yleensä tunne, joka ihmiselle syntyy silloin kun hän on osallisena jossain yhteisössä. Yhteisön sisällä osallisuus näkyy muun muassa yhteisön jäsenten arvostuksena, luottamuksellisuutena ja tasavertaisuutena. Lisäksi ihmisellä tulee olla mahdollisuus vaikuttaa omassa yhteisössään. Ihmisen elämäntilanne vaikuttaa osallisuuden asteeseen ja aktiivisuuteen. Osallisuutta edistämällä pystytään vähentämään muun muassa ihmisten eriarvoisuutta ja syrjäytymistä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2017.)

Asiakasosallisuudessa asiakas otetaan suunnittelemaan palveluitaan ja niiden järjestämistä sekä kehittämään ja arvioimaan niitä. Asiakasosallisuuden kautta voidaan myös kehittää palveluita yleisellä tasolla. (Leemann & Hämäläinen 2016, 588.) Sosiaalisessa osallisuudessa ihminen tulee kuulluksi ja hän pystyy vaikuttamaan elämänsä ja elämässään oleviin asioihin. Luottamus on yksi sosiaalisen osallisuuden lähtökohdista. Keskenään vuorovaikutuksessa olevien ihmisten tulee voida luottaa toisiinsa, jonka kautta he puolestaan voivat kunnioittaa toisiaan. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2018.) Sosiaalisen osallisuuden yksilötasolla on kyse henkilökohtaisesta kokemuksesta olla osallisena. Yksilön sosiaalinen osallisuus tuo myös tunteen yhteisöön kuulumisesta ja siinä ihminen pystyy vaikuttamaan omiin asioihinsa. Sosiaalinen osallisuus syntyy yleensä osallistumisen kautta. (Leemann & Hämäläinen 2016, 591–592.)

Osallisuuden kokemus on aina subjektiivinen. Siksi sitä on usein vaikea mitata tai arvioida. (Leemann & Hämäläinen 2016, 589.) Raivio ja Karjalainen (2013) painottavat, että ihmisen kokemukseen osallisuudestaan vaikuttaa tiedonsaanti sekä ihmisen omat vaikutusmahdollisuudet. Työntekijän ja asiakkaan välillä tarvitaan keskustelua ja asiakkaan oman kokemustiedon ottamista mukaan suunnitelmien ja päätöksien tekoon. (Raivio & Karjalainen 2013, 14.)

2.2 Vanhempien osallisuus ja yhteistyö varhaiskasvatusasiakirjoissa

Varhaiskasvatus on pedagogiikkaa painottava kokonaisuus, joka koostuu opetuksesta, kasvatuksesta ja hoidosta. Varhaiskasvatusta voidaan järjestää päiväkodissa, perhepäivähoidossa tai esimerkiksi kerho- ja leikkitoimintana. (Opetushallitus 2017.) Varhaiskasvatus pohjaa Varhaiskasvatustalakiin (1973/36)¹. Varhaiskasvatustalaki (2015/580 2. a §) asettaa varhaiskasvatukselle useita tavoitteita. Lain mukaan varhaiskasvatuksen tulee muun muassa edistää jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia sekä tukea lapsen oppimisen edellytyksiä. Lisäksi laki korostaa esimerkiksi tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, monipuolista pedagogiikkaa sekä lapsen osallisuutta ja vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä.

Opetushallitus puolestaan päättää lain pohjalta valtakunnallisista varhaiskasvatussuunnitelman perusteista, joka ohjaa varhaiskasvatuksen järjestämistä. Karila (2016) toteaa, että varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tehtävänä on avata varhaiskasvatustalassa säädettyjä tavoitteita sellaisiksi, että se on opetussuunnitelman kaltainen ohje kaikille varhaiskasvatusta toteuttaville tahoille. Karila kuvaakin varhaiskasvatussuunnitelman perusteilla olevan välittävä tehtävä. (Karila 2016, 35.)

Valtakunnallisen asiakirjan, varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden, pohjalta laaditut paikalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ovat tulleet käyttöön 1.8.2017² (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017). Paikallisissa suunnitelmissa huomioidaan muun muassa erilaiset vaatimukset, joita juuri paikallinen toimintaympäristö vaatii. Myös paikalliset erityispiirteet otetaan huomioon paikallisessa suunnitelmassa. Yksityisen palveluntuottajan laatimassa paikallisessa suunnitelmassa voidaan käsitellä esimerkiksi toiminnan linjauksia tai huomioida erilaiset

---

¹ Vuonna 1973 säädettyä päivähoitolakia (36/1973) on uudistettu vuosien aikana useaan otteeseen. Vuoden 2015 lakiuudistuksessa lain nimeksi muutettiin varhaiskasvatustalaki. Lain säädösnumero 36/1973 jäi edelleen voimaan, mutta sen pykälät on kaikki uudistettu eri vuosien aikana. (Mahkonen 2016, 34.)

² Aikaisemmin kunnat ovat voineet laatia paikallisia suunnitelmia, mutta laki ei ole velvoittanut kuntia laatimaan niitä. Nyt varhaiskasvatustalaki velvoittaa kuntia ja kaikkia palveluntuottajia laatimaan paikallisen suunnitelman. (Mahkonen 2016, 145.)

pedagogiset painotukset. (Mahkonen 2016,145–146.) Näiden lisäksi jokaiselle päiväkodissa tai perhepäivähoidossa olevalle lapselle tehdään oma henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma yhteistyössä vanhempien ja lapsen kanssa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017).

2.3 Vanhempien osallisuus ja yhteistyön merkitys varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatukseen osallistuu suurin osa alle kouluikäisistä lapsista jossain vaiheessa ennen koulun alkua. Lapset ja heidän perheensä tuovat varhaiskasvatukseen omat kokemuksensa elämästä, joihin kiinteästi vaikuttavat lasten ja huoltajien kiintymys- ja vuorovaikutussuhteet. Henkilöstön tärkeänä tehtävänä on luoda luottamuksellinen suhde sekä lapseen että huoltajiin. (Opetushallitus 2016, 18.)

Uusi varhaiskasvatussuunnitelman perusteet korostaa yhteistyötä varhaiskasvatuksessa. Yhteistyön tavoitteena on taata jokaiselle lapselle oman kehityksensä ja tarpeidensa mukaista kasvatusta, hoitoa ja opetusta. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa eritellään huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö ja monialainen yhteistyö. Monialaisella yhteistyöllä tarkoitetaan kaikkia niitä yhteistyötahoja, joiden kanssa varhaiskasvatus tekee yhteistyötä toiminnassaan. (Opetushallitus 2016, 32–33.) Yhteistyö on toimivaa silloin kun toimijaosapuolet tuntevat, että he ovat edistämässä asioiden sujumista yhdessä (Heinonen, Iivonen, Korhonen, Lahtinen, Muuronen, Semi & Siimes 2016, 185). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2016) korostaa, että säännöllisellä yhteistyöllä voidaan taata lapsen kannalta mielekäs varhaiskasvatuksen kokonaisuus, jota vanhemmat ja henkilöstö toteuttavat yhdessä. (Opetushallitus 2016, 18.)

Vanhempien ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan väliselle yhteistyölle on viime vuosien aikana vakiintunut nimitys kasvatuskumppanuus (Heinonen ym. 2016, 225). Vuonna 2005 määritellyissä varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa mainittu kasvatuskumppanuus tarkoittaa varhaiskasvatuksen henkilöstön ja vanhempien välistä sitoutumista toimimaan yhdessä lapsen parhaaksi kasvun, kehityksen ja oppimisen tukena. Kasvatuskumppanuuden lähtökohtana ovat lapsen tarpeet ja siinä yhdistyvät vanhempien ja varhaiskasvatuksen kasvattajien tiedot,

taidot ja kokemukset. (Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus 2005, 31.) Kasvatuskumppanuus tarkoittaa sitä, että vanhempien ja varhaiskasvatuksen työntekijöiden roolit ja suhteet monipuolistuvat ja syvenevät yhteistyön kautta. Kasvatuskumppanuudessa vanhemmat ja ammatti-kasvattajat työskentelevät yhdessä ja niin sanotusta asiantuntijalähtöisyyttä korostavasta työskentelymallista pyritään pääsemään eroon. Kasvatuskumppanuudessa kummallakin osapuolella on olennaista, mutta erilaista tietoa lapsesta. (Kaskela & Kekkonen 2006, 18–19.) Vuoden 2016 varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan nimike yhteistyö sisältää kaiken yhteistyön kodin ja varhaiskasvatuksen välillä mukaan lukien aikaisemman kasvatuskumppanuuden (Heinonen ym. 2016, 382).

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on merkityksellisessä asemassa varhaiskasvatuksessa. Peruslähtökohdiltaan yhteistyö huoltajien kanssa on aivan kuten kasvatuskumppanuudessa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2016) mainitaan, että yhteistyö huoltajien kanssa voi olla monenlaista ja sillä voi olla erilaisia tehtäviä. Keskustelut huoltajien ja henkilöstön välillä, lasten päivästä huoltajille kertominen ja positiiviset, kannustavat viestit nostetaan tärkeiksi asioiksi. (Opetushallitus 2016, 32–33.) Heinonen ja muut (2016) nostavat lisäksi esille vanhempien osallisuuden ja vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön muodoiksi esimerkiksi vanhempien vierailut, vanhempainyhdistystoiminnan, vanhempainillat sekä kuvien ja tarinoiden jakamisen erilaisten sähköisten välineiden kautta. (Heinonen ym. 2016, 232–233.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2016) mukaan vanhemmilla tulee olla myös mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun sekä kasvatustyön tavoitteiden suunnitteluun ja kehittämiseen yhdessä varhaiskasvatuksen henkilöstön ja lasten kanssa. (Opetushallitus 2016, 33.) Karila (2016) mainitsee, että aikaisemmin vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö ja vanhempien osallisuus on enimmäkseen painottunut oman lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Nyt lain tuomat muutokset vaativat henkilöstöltä uudenlaisia toiminta- ja ajattelutapoja, jotta vanhemmille varmistuu mahdollisuus osallistua myös suunnitteluun. Henkilöstön tulee pystyä huomioimaan perheiden monenlaiset kulttuuritaustat, ja tämä taas vaatii, että henkilöstön osaamista kehitetään jatkuvasti. (Karila 2016, 35.)

Heinonen ym. (2016) painottavat, että vanhempien osallisuudella on tärkeä merkitys lapsen hyvinvoinnille. Sillä on tärkeä merkitys myös työntekijän työhyvinvoinnille, mikäli vanhempien ja varhaiskasvatuksen välillä vallitsee avoin, kannustava ilmapiiri ja toimiva yhteistyö. Lisäksi vanhempien osallisuuden kautta voidaan esimerkiksi parantaa päiväkodin yhteisöllisyyttä sekä vanhempien aktiivisuutta ja tietoisuutta päiväkodin arjesta. (Heinonen ym. 2016, 230.) Heinonen ym. (2016) esittelevät teoksessaan, että Euroopan opettajajärjestöjen yhteistyöjärjestö ETUCE on todennut kannanotossaan (2012), että päävastuu lapsen kasvatuksesta ja kehityksestä on vanhemmilla ja että keskeisiä asioita varhaiskasvatuksen laadun toteuttamisessa ovat hyvä yhteistyö perheiden kanssa ja perheiden osallisuus. (Heinonen ym. 2016, 27.)

3 Yhteistyö ja vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksen arjessa

3.1 Varhaiskasvatuksen aloitus ja päivittäiset kohtaamiset

Yhteistyön merkitystä korostetaan siirtymävaiheissa, kuten hoidon aloittamisessa tai hoidosta esikouluun siirtymisessä sekä erilaisissa haastavissa tilanteissa (Opetushallitus 2016, 32–33). Heinonen ym. (2016) korostavat, että lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksen vanhemmille tulee tarjota mahdollisuus tutustua päivähoitopaikkaan. Tässä tilanteessa tärkeää on varhaiskasvatuksen puolelta huomioida perheiden vastaanottaminen ja tutustumisen mahdollisimman hyvä sujuminen. (Heinonen ym. 2016, 226.) Lapsen kannalta on myös tärkeää, että kasvattajat tukevat vanhempia löytämään oman roolinsa varhaiskasvatuksessa ja ymmärtämään roolinsa merkityksen (Kanninen & Sigfrids 2012, 133).

Aloitusvaiheessa keskustelulle tulee varata tarpeeksi aikaa ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan tulee varmistaa, että he kertovat vanhemmille miten lapsella menee suuressa lapsiryhmässä. Myöhemmin pääpaino kohtaamisissa on lapsen tuonti- ja hakutilanteissa, joiden pohjalta rakennetaan luottamusta sekä toimivaa

yhteistyötä vanhempien ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan välille. (Heinonen ym. 2016, 226.)

Jo heti hoidon alkaessa päivittäisten kohtaamisten merkitys korostuu yhteistyön ja luottamuksen syntymisessä. Päiväkodissa työntekijöiden tulee kiinnittää huomiota tapoihin, joilla he ovat vuorovaikutuksessa vanhempien kanssa sekä siihen minkälainen toimintakulttuuri päiväkodissa on. Vanhempien täytyy heti alusta alkaen tuntea, että he ovat tervetulleita päiväkotiin. Jokapäiväisissä kohtaamisissa on tärkeää tehdä työntekijöille tutuksi myös kodin arkea. On tärkeää, että vanhemmat kuulevat lapsensa päivästä päiväkodissa, mutta vastavuoroisesti henkilökunnan on tärkeää kuulla kuulumisia lapsen kodista. (Heinonen ym. 2016, 231–232.) Karila (2011) korostaa, että on erittäin tärkeää kehittää päivittäistä kuulumisten vaihtoa ja keskustelua. Niin varhaiskasvatuskeskustelusta (jatkossa vasu-keskustelu) kuin päivittäisistä keskusteluista koostuu perusta luottamukselliselle yhteistyölle. (Karila 2011, 78.)

3.2 Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma ja vasu-keskustelu

Lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma on asiakirja, johon kirjaan sellaiset tavoitteet, joiden kautta tuetaan lapsen kehitystä, kasvua, oppimista ja hyvinvointia. Asiakirjaan tulee kirjata myös muun muassa lapsen omat mielenkiinnon kohteet, osaaminen ja vahvuudet. (Opetushallitus 2016, 10.) Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma, vasu, tulee lain mukaan laatia jokaiselle varhaiskasvatuksessa olevalle lapselle yhdessä lapsen huoltajien kanssa. Suunnitelmaa tehdessä on myös selvitettävä ja otettava huomioon lapsen oma mielipide. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa ja sen toteutumista tulee myös tarkistaa ja arvioida vähintään kerran vuodessa. (2015/580 7. a §.) Päiväkodissa lapsen henkilökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman päävastuu kuuluu lastentarhanopettajalle. Lastentarhanopettajalla on kuitenkin tukena monialainen tiimi, joka yhdessä laatii lapsen varhaiskasvatussuunnitelman, mutta lastentarhanopettaja vastaa suunnitelman sisällöstä ja muokkaamisesta. (Mahkonen 2016, 49.)

Lapsen henkilökohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa laadittaessa selvitetään lapsen oma mielipide ja toiveet varhaiskasvatukselle. Lapsen vanhemmat ja muut huoltajat tuovat suunnitelmaan lapsen näkemyksiä ja omia näkemyksiään sekä varhaiskasvatuksen henkilöstö omia havaintojaan lapsesta. Lisäksi suunnitelmaa voivat olla mukana laatimassa myös viranomaiset ja muut asiantuntijat, jotka omalla työllään tukevat lapsen kehitystä ja oppimista. Varhaiskasvatuksen työntekijä käy lapsen huoltajien kanssa vasu-keskustelun, jossa kumpikin osapuoli tuo esille lapseen sekä lapsen oppimiseen ja kehitykseen liittyviä havaintoja. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on keskeinen työväline, jonka kautta varhaiskasvatuksen henkilöstö tukee lapsen kehitystä ja oppimista. (Heinonen ym. 2016, 83.)

Karilan ja Nummenmaan (2011, 16) mukaan varhaiskasvatuksen keskusteluissa yhdistyvät kasvatustieteellinen, vuorovaikutus ja kohtaaminen. Oksanen (2014, 93) painottaa, että on erityisen tärkeää panostaa keskustelun ensimmäisiin minuutteihin, koska juuri nämä minuutit kertovat asiakkaalle työntekijän kiinnostuksesta, myötätunnosta ja ystävällisyydestä. Kohtaamisen ensimmäisten minuuttien aikana muun muassa luodaan kehys ympäristöstä ja säännöistä. Samalla syntyy myös mielikuva siitä, kuka esimerkiksi saa puhua. Syntyy keskustelukulttuuri. (Oksanen 2014, 93.) Keskusteluissa esimerkiksi vaihdetaan tietoja ja kokemuksia, neuvotellaan erilaisista asioista ja luodaan yhteistä ymmärrystä asioista (Karila & Nummenmaa 2011, 16–17).

Karila (2011, 61) toteaa, että vanhempien ja työntekijöiden välisissä vasu-keskusteluissa korostuvat ammattilaisten ja vanhempien näkemykset lapsen kehityksestä ja oppimisesta, ihmiskäsitys, kasvatuksen arvot sekä erilaiset käsitykset ja ajattelutavat koskien varhaiskasvatusta. Keskusteluihin tulee löytyä sellaisia välineitä, joiden kautta sekä työntekijä että vanhemmat voivat tuoda oman ajattelutapansa vapaasti esiin. (Karila 2011, 61.) Avoin, tasavertainen ja arvostava kohtaaminen on yksi perusedellytyksistä kun vanhemmat ja kasvattajat sopivat lapsen varhaiskasvatuksen tavoitteista (Opetushallitus 2016, 18).

3.3 Vuorovaikutus vanhemman ja työntekijän välillä

Kasvatuskumppanuuden ja yhteistyön perustana on hyvä vuorovaikutus vanhempien ja varhaiskasvatuksen työntekijöiden välillä. Määttä ja Rantala (2016) korostavat, että vuorovaikutus ammattilaisten välillä sekä vuorovaikutus ammattilaisten ja vanhempien välillä muodostavat linkin, joka yhdistää lapsen kasvuympäristöjä. Näiden kaikkien välinen yhteistyö puolestaan muodostaa tärkeän perustan myös esimerkiksi monitahoiselle yhteistyölle. (Määttä & Rantala 2016, 153–154.)

Niin kasvatuskumppanuudessa kuin nykyisin yhteistyössä korostuu vuorovaikutustaitojen harjoittelu, työntekijän reflektointi suhteessa omaan toimintaan sekä toimintaan muiden kanssa ja yhteisen ymmärryksen etsiminen lapsen kasvuyhteisöissä sekä vuorovaikutustilanteissa vanhemman ja työntekijän välillä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 19.) Yhteistyöhön ja kumppanuuteen pohjautuvassa vuorovaikutuksessa työntekijä jakaa lapseen liittyviä havaintoja, tietoja, kokemuksia ja ymmärrystä perheelle asiallisesti, kunnioittavasti ja ymmärrettävästi. Työntekijän tulee oman käyttäytymisensä ja puhetapansa avulla varmistaa, että vanhempi tulee kuulluksi ja todella tuntee tulleen kohdatuksi. (Kaskela & Kekkonen 2006, 19–20.) Veivo-Lempinen (2009, 204) puolestaan toteaa, että toimiva vuorovaikutus koostuu ammatillisuudesta, inhimillisyydestä ja aitoudesta. Nummenmaa (2011) lisää, että ammatillisuus koostuu siitä, että työntekijä osaa keskustelu- ja yhteistyötilanteissa käyttää erilaisia vuorovaikutus- ja kommunikointitapoja tilanteen vaatimalla tavalla. Ammatillaisen itsetuntemus ja itsearviointi ovat ammatillisuuden peruspilareita, jotka suoraan vaikuttavat keskustelutilanteiden ilmapiiriin ja tuloksiin. (Nummenmaa 2011, 22–23.)

Toimivassa vuorovaikutuksessa ihminen kohdataan ihmisenä, hänet hyväksytään sellaisena kuin hän on, häntä kuunnellaan ja hänen mielipiteitään arvostetaan. (Veivo-Lempinen 2009, 204.)) Kanninen ja Sigfrids (2012) korostavat, että vanhempien kuulemiselle on annettava aikaa kun rakennetaan vuorovaikutussuhdetta vanhempien ja kasvattajien välille. Yhteistyösuhteen luominen vaatii aikaa ja toisiinsa vanhempiin yhteys löytyy nopeammin kuin toisiin. Kasvattajalta tämä vaatii kykyä kuunnella ja jokaiseen perheeseen keskittymistä. Tärkeää on,

että kasvattaja osaa olla sellaisessa vuorovaikutuksessa perheen kanssa, että siitä välittyy vanhemmalle läheisyys, aito kiinnostus lasta ja perhettä kohtaan sekä arvostus ja kunnioitus vanhempaa ja tämän näkökulmia kohtaan. (Kanninen & Sigfrids 2012, 133–134.)

3.4 Toimivan yhteistyön ja vanhempien osallisuuden esteitä

Yhteistyö ja vanhempien osallisuus eivät aina toteudu niin kuin sekä kasvattajat että vanhemmat toivoisivat. Karila (2011) kertoo keränneensä kasvattajatiimeiltä ajatuksia siitä, mitkä ovat varhaiskasvatuskeskusteluissa keskeisiä haasteita. Varhaiskasvatuskeskustelujen haasteina nähtiin muun muassa yhteisen kielen puuttuminen, luottamuksellisen ja arvostavan ilmapiirin rakentaminen sekä ajankäyttö ja keskusteluajoista sopiminen. Myös tilanteet, joissa kasvattajilla ja vanhemmilla on asiasta erilaiset näkemykset nostettiin esille yhteistyön haasteina. (Karila 2011, 64.)

Toimiva yhteistyö edellyttää varhaiskasvatuksen työntekijöiltä aktiivisuutta ja aloitteellisuutta. (Opetushallitus 2016, 33.) Työntekijät voivat siis omalla toiminnallaan joko tukea vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä ja samalla vanhempien osallisuutta tai hankaloittaa sitä. Vennisen, Leinosen, Rautavaara-Hämäläisen ja Purolan (2012) tutkimuksen mukaan vanhempien ja päiväkodin työntekijöiden kiire vaikeuttavat vanhempien osallisuutta. Myös esimerkiksi kulttuurierot ja kasvotusten tapahtuvien kohtaamisten vähäisyys vaikeuttavat yhteistyötä sekä vanhempien osallisuutta. Tutkimuksen perusteella vanhemman on oltava itse aktiivinen, jotta hän voi vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatukseen. Työn ja perheen yhdistämisen keskellä tämä voi tuntua vanhemmasta kohtuuttomalta ja liian kuormittavalta. Myös vanhemman välinpitämätön asenne lapsen päiväkotia kohtaan on yksi vanhemman oman osallisuuden esteistä. (Venninen ym. 2012, 55.) Vanhempien ajanpuute ja työkiireet vähentävät myös omalta osaltaan vanhempien osallisuutta ja toimivaa yhteistyötä. Tutkimuksen mukaan myös huonosti toimiva tiedotus päiväkodin asioista heikentää vanhempien osallisuutta ja sen toteutumista. (Venninen ym. 2012, 38–39.)

Heinonen ym. (2016) mainitsevat, että osa vanhempien osallisuuden esteistä on kuitenkin mahdollista muuttaa. Esimerkiksi välinpitämätön asenne ja tietämättömyys asioista voidaan muuttaa henkilökunnan aktiivisuudella, avoimella asenteella ja innokkuudella. Kasvattajien tulee kertoa vanhemmille varhaiskasvatuksen tavoitteista, ja sisällöistä, sekä vanhempien tulee päästä osaksi varhaiskasvatuksen arkea. Vanhemmat voisivat myös osallistua esimerkiksi paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman tekemiseen erilaisten työpajojen muodossa, jolloin vanhemmat pääsevät mukaan varhaiskasvatuksen suunnitteluun. Näin vanhemmista ja vanhempien osallisuudesta tulee osa varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria. (Heinonen ym. 2016, 230–231.)

4 Aiemmat tutkimukset ja opinnäytetyöt

Vanhempien osallisuuteen liittyen on viime vuosina tehty jonkin verran tutkimuksia ja opinnäytetöitä. Suvi Ikosen ja Heini Lukkarisen opinnäytetyö keväältä 2017 keskittyy vanhempien kanssa tehtävään yhteistyöhön ja vanhempien osallisuuden varhaiskasvattajan näkökulmasta. Ikonen ja Lukkarinen käyttivät opinnäytetyössään Kasvattajien kokemuksia vanhempien kanssa tehtävästä yhteistyöstä varhaiskasvatuksessa, ”Kunniatyö mulle, se, että ne on ottanu mukaan lapsensa kasvatukseen” (2017) kahta ryhmäkeskustelua, johon osallistui 10 varhaiskasvattajaa Joensuusta. Ikosen ja Lukkarisen mukaan keskustelujen kautta nousi esille vanhemmuuden ja lapsen kehityksen tukeminen sekä luottamuksen, avoimuuden ja kunnioituksen tärkeys. Haasteiksi keskusteluissa nostettiin muun muassa kiire, henkilökuntaresurssit, työskentelytavat ja lasten osa-aikainen hoito. Myös kulttuuri- ja kielierot huomioitiin keskusteluissa haasteiksi etenkin tulevaisuudessa. (Ikonen & Lukkarinen 2017.)

Tuulikki Venninen, Jonna Leinonen, Maija Rautavaara-Hämäläinen ja Karoliina Purola ovat tehneet tutkimuksen ”Aina lähes haettaessa sanotaan, että ihan ok päivä’ – mitä se lopulta tarkoittaa?” Lasten vanhempien ja henkilökunnan osallisuus pääkaupunkiseudun päiväkodeissa (2011). Tutkimuksessa selvitettiin päi-

väkotien työtiimien näkemyksiä omasta osallisuudestaan, sekä heidän näkökulmastaan vanhempien osallisuutta. Tämän tutkimuksen tuloksissa vanhempien osallisuus nähtiin tuonti- ja hakutilanteissa tapahtuvien keskustelujen ja erilaisten aloitteiden kautta, joissa aiheet liittyivät pääasiassa lapsen perushoittoon ja hyvinvointiin sekä päiväkodin tiedonkulkuun. (Venninen ym. 2011.)

Opinnäytetöitä vanhempien osallisuudesta eri kaupunkien päiväkodeissa ovat myös tehneet Emilie Blez ja Riina Leinonen Imatralla ja Anu Langhed Turussa. Blez ja Leinonen ovat toteuttaneet webropol-kyselyn kahdessa imatralaisessa päiväkodissa opinnäytetyössään Vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksessa Imatralla (2016). Opinnäytetyössä selvitettiin vanhempien kokemuksia osallisuudesta ja kasvatuskumppanuudesta sekä pyrittiin löytämään uusia ideoita vanhempien osallisuuden lisäämiseksi. Selvityksestä kävi ilmi, että kiire ja voimavarojen puute estää vanhempia osallistumasta varhaiskasvatukseen. Lisäksi selvityksen mukaan vanhemmilla ei ole tietoa mahdollisuuksista osallistua varhaiskasvatuksen toimintaan. (Blez & Leinonen 2016.) Langhed puolestaan on selvittänyt vanhempien ja henkilökunnan kokemuksia vanhempien osallisuudesta Kartanonpuiston päiväkodissa opinnäytetyössään Vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa (2016). Vanhemmille suunnatun teemahaastattelun ja henkilökunnalle suunnatun lomakehaastattelun kautta selvitettiin vanhempien osallisuuden toteutumista ja sen kehittämistä. (Langhed 2016.)

Maarit Alasuutari (2010) on toteuttanut vuosina 2006–2007 yhden kunnan kaikissa päiväkodeissa tutkimuksen, jonka tavoitteena on ollut lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatimisen täydellinen tarkastelu. Tutkimuksessa on käytetty monenlaista aineistoa päiväkotiin tutustumisesta arjen havainnointiin, sekä lyhyisiin vierailuihin päiväkodeissa. Pääaineistoksi on muodostunut kuitenkin päiväkotien lasten varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelujen, vasu-keskustelujen, äänitykset. Myös varhaiskasvatuksen henkilöstön ja vanhempien haastatteluja on käytetty tutkimusaineistona. Alasuutari toteaa, että vasu-keskustelu on tärkeä vanhemman ja kasvattajan yhteistyön kannalta. Samalla hän kuitenkin osoittaa, että varhaiskasvatussuunnitelmia ei käytetä kyseisessä kunnassa juuri lainkaan

toiminnan suunnitteluun. Tutkimuksen mukaan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmat ja -keskustelut kiinnittyvät vähäisesti varhaiskasvatuksen arkeen ja siellä tehtävään kasvatustyöhön. (Alasuutari 2010.)

5 Opinnäytetyön tarkoitus ja tehtävä

Opinnäytetyön tarkoituksena oli saada tietoa siitä, miten vanhemmat kokevat osallisuuden ja yhteistyön varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa tällä hetkellä ja siitä miten he haluaisivat osallisuutensa toteutuvan. Tarkoituksena oli, että toimeksiantaja voisi kehittää toimintaansa tietojen pohjalta. Opinnäytetyön tavoitteena oli tehdä kysely varhaiskasvatuksessa olevien lasten vanhemmille, minkä tehtävänä oli selvittää vanhempien kokemuksia ja ajatuksia osallisuudesta ja yhteistyöstä. Lisäksi tavoitteena oli saada vanhemmilta konkreettisia kehittämisajatuksia.

Tutkimuskysymyksiä olivat:

1. Minkälaisia kokemuksia vanhemmilla on osallisuudestaan ja yhteistyöstä?
2. Millä tavoin vanhemmat haluaisivat olla osallisina lapsensa varhaiskasvatuksessa?

6 Opinnäytetyön toteutus

6.1 Opinnäytetyön toimeksiantaja

Opinnäytetyöni toimeksiantajana on Liperin varhaiskasvatus. Liperin varhaiskasvatuksessa pidetään tärkeänä, että lapsen hoidon aloittaminen on turvallista. Palvelusuunnittelun ja -ohjauksen kautta pyritään löytämään perheelle ja lapselle paras mahdollinen hoitopaikka. Liperin varhaiskasvatus korostaa kunnioittavaa kohtaamista ja vuorovaikutusta niin hoidon aloitusvaiheessa kuin koko lapsen

varhaiskasvatustaipaleen läpi. Lapsen hoidon aloituksessa korostuu myös lähikasvattajan rooli luomassa luottamuksellista suhdetta lapseen ja koko perheeseen. (Liperin kunta 2017, 3–5.)

Liperin varhaiskasvatussuunnitelmassa (2017) mainitaan vanhempien osallisuuden toteutuvan aloitus- ja vasukeskusteluissa sekä päivittäisissä kohtaamisissa. Sähköisen kasvunkansion kautta löytyvässä blogissa vanhemmille avataan muun muassa opettajapalavereiden teemoja ja aiheita. Lisäksi Liperin varhaiskasvatus järjestää toiminnallisia vanhempainiltoja sekä vanhempien aamukahveja. (Liperin kunta 2017, 27.)

6.2 Opinnäytetyön menetelmälliset valinnat

Toteutin opinnäytetyön sekä laadullisin että määrällisin menetelmin. Laadullisella tutkimuksella pyritään ymmärtämään erilaisia ilmiöitä. Laadullista tutkimusta käytetään esimerkiksi silloin, kun ilmiöstä pyritään saamaan syvälinen näkemys, ilmiöstä ei ole tarkempaa tietoa tai jos ilmiöstä halutaan saada hyvä kuva (Kananen 2014, 71). Kanasen (2017 32) mukaan laadullisella tutkimuksella on tarkoitus pyrkiä ymmärtämään tutkittavaa asiaa. Vilka (2015) korostaa, että erityispiirteenä laadullisessa tutkimuksessa on, että tavoitteena ja tarkoituksena ei ole löytää täydellistä totuutta aiheesta. Sitä vastoin tavoitteena on tulkintojen avulla löytää ihmisen elämästä tai toimintatavoista jotain, joka ei ole välittömällä havainnoinnilla mahdollista. (Vilka 2015, 120.) Heikkilä (2014) toteaa, että laadullisella tutkimuksella pyritään löytämään selityksiä esimerkiksi asiakkaan käyttäytymiselle ja päätöksille. Laadullisessa tutkimuksessa keskitytään yleensä pieneen määrään tapauksia, jotka pyritään analysoimaan niin tarkasti kuin mahdollista. Laadullisen tutkimuksen aineisto voi olla kirjallisessa muodossa tai se voi olla kuva- tai äänimateriaalia. Aineistoa kerätään perinteisesti esimerkiksi haastatteluilla, teemahaastatteluilla tai ryhmäkeskusteluilla. Aineisto voi koostua myös jostain valmiista aineistosta kuten esimerkiksi päiväkirjoista tai kirjeistä. (Heikkilä 2014, 15–16.)

Määrällisellä tutkimuksella pyritään selvittämään kysymyksiä, joita voidaan mitata lukumäärillä tai prosenttiyksiköillä. Määrällinen tutkimus edellyttää kattavaa

otosta ja aineiston keruu tapahtuu yleensä erilaisilla lomakkeilla, joissa on valmiita vastausvaihtoehtoja. Näin tuloksia voidaan esittää erilaisilla taulukoilla tai kaavioilla. Tällä tutkimustavalla voidaan selvittää olemassa olevaa tilannetta, mutta asioiden syyt joudutaan selvittämään muilla keinoilla. Määrällisen tutkimuksen aineistoa kerätään joko erilaisista valmiista tilastoista ja tietokannoista, mutta aineisto voidaan yhtä hyvin kerätä itse. Tiedonkeruumenetelminä käytetään usein esimerkiksi postikyselyä, puhelinhaastattelua tai internetissä tehtävää kyselyä. Informoitu kysely on myös yksi aineistonkeruumenetelmä. Siinä haastattelija toimittaa kyselylomakkeet ja voi myös tarkentaa kysymyksiä tai esittää lisäkysymyksiä kyselyyn vastaajalle. (Heikkilä 2014, 15–17.)

Opinnäytetyöni lähtökohtana oli kerätä tietoa vanhempien jo olemassa olevista kokemuksista sekä vanhempien toiveista ja ajatuksista, joilla yhteistyötä ja vanhempien osallisuutta voitaisiin kehittää. Alun perin oli tarkoitus, että käsittelisin kaikki kyselylomakkeen vastaukset määrällisillä menetelmillä. Koska kyselylomakkeessa kysyttiin pääasiassa vanhempien mielipidettä tai avoimilla kysymyksillä ajatuksia ja ideoita, totesin, että minun on käytettävä sekä laadullisia että määrällisiä menetelmiä. Päädyin käsittelemään määrällisiä menetelmiä soveltaen kaikki kokemukseen liittyvät strukturoidut kysymykset ja laadullisten menetelmien kautta kaikki avoimet kysymykset. Kananen (2017) toteaa, että laadullista tutkimusta voidaan hyödyntää myös määrällisen tutkimuksen yhteydessä. Tällöin laadullinen tutkimus syventää ja selittää määrällisen tutkimuksen tuloksia. (Koskinen, Alasuutari & Peltonen 2005, Kananen 2017, 35 mukaan.) Tässä opinnäytetyössä avoimet kysymykset ikään kuin selittävät strukturoituja kysymyksiä ja antavat lisätietoa määrällisin menetelmin toteutetuille kysymyksille.

6.3 Kyselylomake aineiston keruumenetelmänä

Keräsin opinnäytetyön aineiston kyselylomakkeella (liite 1). Vehkalahti (2014) toteaa, että kyselytutkimus on tärkeä tapa saada ja tarkastella tietoa esimerkiksi ihmisten mielipiteistä, toiminnasta, erilaisista ilmiöistä tai asenteista ja arvoista. (Vehkalahti 2014, 11.) Perinteisesti kysely on tiedonkeruumenetelmä, jota käytetään kvantitatiivisessa, eli määrällisessä tutkimuksessa, mutta kyselyn tuloksena

saatuja tietoja voidaan käyttää myös laadullisessa tutkimuksessa (Kananen 2014, 75). Kananen (2014, 75) toteaa myös, että vaikka kyselyllä usein kerätään tietoa erilaisista faktoista, voidaan sitä käyttää myös esimerkiksi mielipiteiden keräämiseen. Vilkka (2015, 94) kertoo, että kyselylomaketutkimuksen etu on, että vastaajaa ei voida tunnistaa, mutta riskinä on, että vastausprosentti voi jäädä alhaiseksi.

Aineiston keruumenetelmäksi valikoitui kyselylomake, koska toimeksiantaja halusi saada tietoa vanhempien mielipiteistä, ajatuksista ja toiveista. Totesimme toimeksiantajan kanssa kyselylomakkeen myös helpoksi tavaksi kerätä tietoa laajemmin ja sähköisesti niin, että vanhemman henkilöllisyys ei kyselyyn vastatessa paljastu. Riski siitä, lähtevätkö vanhemmat vastaamaan kyselyyn oli tiedossa, mutta alusta alkaen jaksomme toivoa ja luottaa siihen, että vanhemmat vastaisivat kyselyyn sen helppouden ja aiheen takia. Tarkoituksena oli juuri huomioida vanhempien mielipiteet heidän omaa osallisuuttaan ajatellen.

Laadin kyselyn Webropol-ohjelmalla. Webropol on kotimainen kysely- ja raportointityökalu, joka mahdollistaa nopean ja monipuolisen tavan laatia kyselytutkimuksia. Ohjelman kautta on mahdollista myös käsitellä kyselyssä saatuja vastauksia. (Webropol 2017.) Kyselyssä käytin useammanlaisia kysymyksiä. Suurimman osan kysymyksistä esitin Likertin asteikkoa käyttäen. Likertin asteikkoa käytetään mielipideväittämissä, joissa vastaaja valitsee vaihtoehdoista parhaiten mielipidettään kuvaavan vaihtoehdon. Asteikossa on usein 4–5 vaihtoehtoa, joista toisessa ääripäässä on täysin samaa mieltä ja toisessa täysin eri mieltä. Usein vaihtoehdoista löytyy myös vaihtoehto ”en osaa sanoa”. (Heikkilä 2014, 51.) Tässä kyselyssä valitsin neljä vastausvaihtoehtoa ja jätin pois vaihtoehdon ”en osaa sanoa”. Heikkilän (2014, 52) mukaan kyseinen vaihtoehto saattaa olla liian houkutteleva, jonka takia kannattaa harkita ottaako sitä mukaan vai ei.

Toisena kysymysmuotona kyselyssä olivat suljetut ja sekamuotoiset kysymykset. Heikkilä (2014) esittelee, että suljetuissa kysymyksissä annetaan vastaajalle valmiit vastausvaihtoehdot, jolloin vastaaminen on vastaajalle nopeampaa ja tulosten käsittely helppoa. Monivalintakysymyksissä vastaajalle annetaan mahdollisuus valita useampi vaihtoehto. Sekamuotoisissa kysymyksissä puolestaan osa

vastausvaihtoehdoista on valmiiksi annettu, mutta usein esimerkiksi viimeinen kysymys on avoin. Tällaista kysymystä on syytä käyttää silloin jos kaikkia mahdollisia vastausvaihtoehtoja on vaikea keksiä kysymystä laadittaessa. (Heikkilä 2014, 49–50.) Käytin kyselyssä yhtä sekamuotoista kysymystä kuvaamaan sitä minkä vanhemmat kokevat olevan osallisuutta varhaiskasvatuksen kentällä. Osallisuus sanana on mielestäni joskus jopa hankala ymmärtää ja halusin siksi antaa vanhemmille vaihtoehtoja osallisuudesta, mutta myös mahdollisuuden lisätä jotain mitä vaihtoehdoista ei löydy.

Kolmantena kysymysmuotona kyselyssä käytettiin avoimia kysymyksiä. Heikkilä (2014) toteaa, että avoimia kysymyksiä käytetään usein juuri kvalitatiivisissa tutkimuksissa, mutta myös kyselytutkimuksissa on usein mukana joitakin avoimia kysymyksiä. Kyselytutkimuksessa avoimet kysymykset ovat tarkoituksenmukaisia silloin kun kaikkia mahdollisia vaihtoehtoja ei etukäteen tunneta. (Heikkilä 2014, 47.) Heikkilä (2014, 47) painottaakin, että avoimet kysymykset ovat helppoja laatia, mutta työläitä käsitellä. Valli (2007, 124.) kuitenkin toteaa, että avoimien kysymysten etuja ovat, että vastausten joukossa voi olla hyviä ideoita ja että avoimilla kysymyksillä on mahdollisuus saada selville vastaajan mielipide perusteellisesti. Avoimia kysymyksiä käytin harkiten joko yksin tai Likertin asteikolla esitetyn kysymyksen jälkeen antamaan lisäselvitystä edelliseen vastaukseen. Avoimien kysymyksien tarkoitus oli saada vanhemmilta jotain uutta tietoa, selaista, jota voisi hyödyntää varhaiskasvatuksen ja vanhempien osallisuuden kehittämässä.

Eskola ja Suoranta (1998) toteavat, että tutkimusta tehdessä tulee pystyä palaamaan tutkimussuunnitelmaan ja tutkimusongelmaan, koska aineistonkeruun edetessä niitä saatetaan joutua tarkentamaan (Eskola & Suoranta 1998, 16). Opinäytetyön edetessä olen tarkentanut opinäytetyön suunnitelmassa asetettuja tutkimuskysymyksiä. Tarkensin myös opinäytetyön teoreettista viitekehystä kyselystä saatujen tuloksien pohjalta, jotta pystyin kytkemään kaikki tulokset viitekehukseen.

6.4 Kyselyn toteuttaminen

Ennen kyselylomakkeen tekoa tutustuin kirjallisuuteen ja varhaiskasvatusta ohjaaviin asiakirjoihin ja perehdyin niihin asioihin varhaiskasvatuksessa, joissa korostuu yhteistyön ja vanhemman osallisuuden merkitys. Rajasin tässä vaiheessa pois erityistä tukea tarvitsevien lasten osuuden ja päädyin tarkastelemaan vanhempien osallisuutta yleisemmällä tasolla. Kun kyseessä on lapsen erityisen tuen tarve, vanhemman osallisuuden ja yhteistyön merkitys nousee aivan eri tasolle kuin päivittäisessä yhteistyössä. Rajauksen tarkoituksena oli, että kyselyn ja opinnäytetyön laajuus ei mene liian suureksi.

Teoreettisen viitekehyksen pohjalta jaoin kyselyn kolmeen pääteemaan, jotka olivat vanhemman kokemukset yhteistyöstä varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa, lapsen varhaiskasvatussuunnitelma ja vasu-keskustelu sekä osallistuminen varhaiskasvatukseen. Tämän jälkeen suunnittelin kysymykset teemojen alle, joita toimeksiantaja kommentoi kyselyn suunnittelu- ja tekovaiheessa. Toimeksiantaja antoi palautetta, jonka mukaan muokkasin kysymyksiä toimeksiantajan toiveiden mukaisiksi.

Vilka (2015) muistuttaa, että ennen varsinaisen kyselylomakkeen lähettämistä kohderyhmälle, lomake on syytä testata testiryhmällä. Testaamisen ideana on, että testiryhmä arvioi kriittisesti esimerkiksi kysymysten ymmärrettävyyttä, vastausvaihtoehtojen toimivuutta sekä kyselylomakkeen pituutta ja vastausaikaa. Lisäksi testiryhmä voi arvioida puuttuuko lomakkeesta tutkittavan asian kannalta jokin olennainen asia. (Vilka 2015, 108.) Testasin kyselylomaketta pienellä joukolla vanhempia, joilla on varhaiskasvatusikäisiä lapsia. Testikyselystä saatujen palautteiden pohjalta pystyin muokkaamaan kyselylomaketta paremmin ymmärrettäväksi ja sain varmistusta siihen, että kysely ei ole liian pitkä. Testiryhmä arvioi myös kysymysten sanamuotoja sekä huomautti kyselyyn jääneistä virheistä ja kysymysten päällekkäisyyksistä.

Toteutin kyselyn internetkyselyinä, joka toimitettiin vanhemmille sähköisen kasvunkansion kautta. Liperin varhaiskasvatuksessa on käytössä Tenavanetti, digi-

taallinen kasvun kansio, jonka kautta vanhempien ja varhaiskasvatuksen henkilökunta viestii lapseen ja varhaiskasvatukseen liittyvissä asioissa. Pro Consonan tenavanetti on muun muassa perheen ja päiväkodin välinen keskustelukanava, jonne jokainen perhe saa oman tunnuksen, jolla kirjautua ohjelmaan internetissä. Tenavanetin kautta perheet ja varhaiskasvatuksen henkilökunta voivat tiedottaa erilaisista asioista puolin ja toisin. (CGI 2013.) Heikkilän (2014, 66) mukaan internetkyselyn kautta saatu tieto sopii käytettäväksi silloin jos on mahdollista saada kattava otos vastauksia. Kattavan otoksen saaminen puolestaan edellyttää, että kaikille vastaajille saadaan yhtäläinen tieto kyselystä ja sen osoitteesta. (Heikkilä 2014, 66.)

Tenavanetin kautta kaikki kyselyyn valikoitujen päiväkotien huoltajat saivat saatekirjeen (liite 2) ja linkin kyselyyn yhtä aikaa. Saatekirjeessä esittelin itseni ja opinnäytetyön toimeksiantajan sekä kerroin lyhyesti kyselyn aiheen ja tarkoituksen. Tenavanetin kautta kysely oli mahdollista lähettää joko lapsikohtaisesti tai valita lapset kenelle kysely lähetetään. Tässä kyselyssä oli tarkoitus, että kyselyyn vastataan perhekohtaisesti, josta mainitsin saatekirjeessä. Toimeksiantaja lähetti kyselyn linkin ja saatekirjeen kuitenkin jokaisen lapsen omaan sähköiseen kansioon, koska perheet saivat halutessaan vastata myös lapsikohtaisesti, mikäli perheen lapset ovat päiväkodissa esimerkiksi useammassa eri ryhmässä ja kokemukset ovat hyvin erilaisia eri ryhmien välillä.

6.5 Aineiston käsittely ja analyysi

Käytin kyselyn toteuttamisessa Webropol-ohjelmaa, jonka kautta myös vastaukset oli mahdollista käsitellä. Heikkilän (2014, 120) mukaan nettikyselyjen tutkimus- ja tiedonkeruuohjelmien kautta tutkimus voidaan toteuttaa aina suunnitteluvaiheesta tulosten tarkasteluun asti. Vehkalahti (2014) toteaa, että määrällisillä menetelmillä tavoitellaan yleiskäsityksiä asioista ja laadullisilla menetelmillä puolestaan keskitytään yksityiskohtiin. Näitä molempia lähestymistapoja voidaan kuitenkin hyödyntää samassa tutkimuksessa, koska usein sanallisia vastauksia on mielekkäämpää analysoida laadullisin menetelmin. (Vehkalahti 2014, 13.)

Tässä opinnäytetyössä käsittelin strukturoidut kysymykset, joissa vastaajat valitsivat vastauksensa valmiista vaihtoehtoista, prosenttiyksikköjä hyödyntäen. Prosenttiosuuksien pohjalta laadin vastauksia vastaavat kuviot. Lisäksi halusin tuoda näkyviin vastaajien tarkat lukumäärät prosenttiyksiköiden lisäksi tuomaan tarkkuutta tulosten esittelyyn. Eri kysymyksissä vastaajien määrät vaihtelivat jonkin verran, koska en ollut lukinnut yhtään kysymystä pakolliseksi. Jätin lukitukset pois sen takia, että kyselyyn vastaajat eivät jättäisi lukituksen takia vastaamista kesken. Kuvioissa "n" kuvaa kyseiseen kysymykseen vastanneiden lukumäärää. Avoimet kysymykset puolestaan analysoin sisällönanalyysiä soveltaen.

Sisällönanalyysi on tapa, jolla voidaan analysoida erilaisia dokumentteja systemaattisesti ja objektiivisesti. Dokumenttina voidaan nähdä lähes mikä tahansa kirjalliseen muotoon saatettu materiaali. Sisällönanalyysia käyttämällä pyritään saamaan tiivistetty ja yleinen kuvaus tutkittavasta aiheesta. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 103.) Tuomi ja Sarajärvi (2009, 109) kuvailevat, että aineiston analyysi lähtee liikkeelle aineiston kuuntelemisesta ja auki kirjoittamisesta, jonka jälkeen aineisto luetaan ja sen sisältöön perehdytään. Tässä opinnäytetyössä sisällönanalyysillä analysoitava aineisto oli jo valmiiksi kirjallisessa muodossa, joten lähdin liikkeelle aineiston tarkasta lukemisesta. Avoimista kysymyksistä saadun aineiston tarkka lukeminen oli erityisen tärkeää kokonaisuuden hahmottamisen kannalta. Näin sain jo valmiiksi hyvän kuvan siitä mitä asioita aineisto käsittelee.

Sisällönanalyysissa seuraava vaihe on aineiston pelkistäminen. Pelkistämisellä tarkoitetaan sitä, että aineistosta karsitaan pois tutkimuksen kannalta epäolennaiset asiat. Aineiston pelkistämistä ohjaa tutkimustehtävä, jonka pohjalta aineistosta etsitään olennaiset asiat. Seuraavaksi aineisto ryhmitellään etsien samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia ja luokitellaan alaluokiksi. Tätä seuraa vielä aineiston käsitteellistäminen, jossa tutkimuksen kannalta olennainen tieto erotellaan saaden teoreettisia käsitteitä. Käsitteellistämässä myös yläluokkia yhdistellään, jotta kokoava käsite pystytään muodostamaan. Sisällönanalyysissä vastaus tutkimustehtävään saadaan käsitteitä yhdistelemällä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 109–112.)

Avoimista kysymyksistä saatua aineistoa aloin ensin merkata värikoodeilla, jotta pystyin näkemään paremmin aineistosta löytyvät samankaltaisuudet ja eroavaisuudet. Avoimet kysymykset liittyivät kyselylomakkeessa kolmen eri teeman alle, joita olivat vanhempien kokemukset yhteistyöstä varhaiskasvatuksessa, vanhempien kokemukset vasu-keskusteluista sekä vanhempien ajatukset varhaiskasvatukseen osallistumisesta ja vanhemman osallisuudesta. Pidin koko aineiston käsittelyn ja analysoinnin ajan nämä teemat ja käsittelin aineistoa teemojen alla, koska kyselyn tarkoituksena oli nimenomaan saada vastauksia näiden teemojen osalta. Siirtelin värikoodeilla merkattuja tekstejä niin, että aineisto oli järjestetty värien mukaan teemojen alle. Kokosin aineiston taulukoihin, joihin kirjoitin alkuperäiset vastaukset. Alkuperäisistä vastauksista muodostin pelkistettyjä ilmauksia. Pelkistämällä pyrin löytämään alkuperäisistä vastauksista ne sisällöt, jotka olivat kaikkein keskeisimpiä teemojen alla. Pelkistettyjen ilmauksien pohjalta yhdistelin alaluokkia. Samoja tai samankaltaisia aiheita esiintyi useamman teeman alla, mutta jatkoin kuitenkin aineiston käsittelyä alkuperäisten teemojen sisällä. Alaluokista yhdistelin jälleen yläluokkia, jonka jälkeen kokoavia käsitteitä syntyi kolme, yksi jokaista teemaa kohti. Analyysistä on esimerkki liitteessä 3.

7 Tulokset

7.1 Kyselyn taustatiedot

Opinnäytetyön aineisto koostuu kyselylomakkeella saaduista vastauksista. Toimeksiantaja välitti kyselyn sähköisesti aluksi kahden Liperin kunnan päiväkodin vanhemmille. Vanhemmat saivat Tenavanetin kautta saatekirjeen ja kyselyn linkin, jota klikkaamalla he pääsivät suoraan kyselyyn. Lisäksi toimitin toimeksiantajalle päiväkoteihin vietäväksi muutamia paperisia kyselylomakkeita, jonka vanhemmat saivat halutessaan valita täytettäväksi. Kysely lähetettiin yhteensä 133 perheelle. Vastauksia kahdesta päiväkodista tuli saatekirjeessä annettuun määräaikaan mennessä yhteensä 13. Vanhempia muistutettiin vielä uudestaan kyselyn täyttämistä uudella sähköisellä viestillä ja saatekirjeellä (liite 4), jonka jälkeen sain yhden vastauksen lisää.

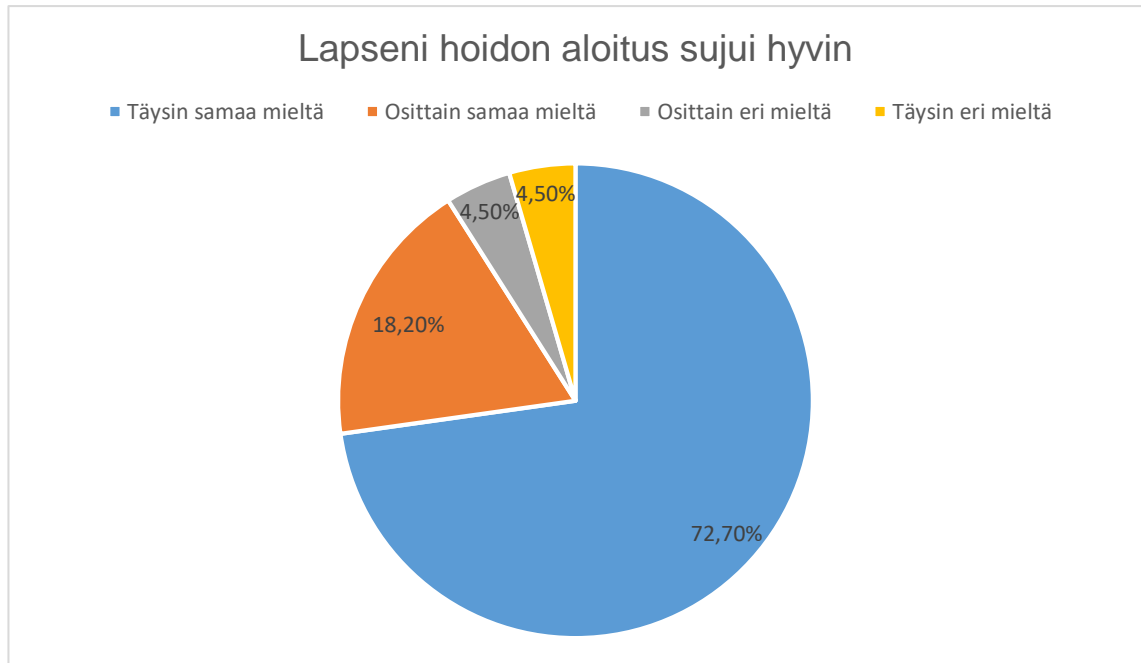
Lopulta mukaan otettiin vielä kolmas Liperin kunnan alueen päiväkotit, josta vastauksia tuli sähköisesti 8. Yhteensä sähköisiä vastauksia tuli 22. Välitin toimeksiantajalle vielä yhden muistutusviestin kolmannen päiväkodin vanhemmille toimitettavaksi, mutta viimeistä muistutusviestiä ei enää toimitettu ja vastauksia ei tullut tämän jälkeen lisää. Paperisia kyselylomakkeita ei palautunut yhtään kappaletta. Kyselyn vastausprosentti oli kokonaisuudessaan 16,54 %.

Kyselyyn vastanneiden vanhempien lapsista 19 perheen lapset olivat päiväkodissa ja kahden perheen lapset vuoropäiväkodissa. Yksi vastaaja ei halunnut ilmoittaa lapsen hoitopaikkaa. Vastaajista suurimman osan, 12 vastaajan, lapset olivat vastaushetkellä olleet varhaiskasvatuksessa kaksi vuotta. 5 vastaajan lapset olivat aloittaneet varhaiskasvatuksessa kuluvana vuonna ja neljän perheen lapset olivat olleet yli kolme vuotta varhaiskasvatuksessa. Yksi vastaaja ilmoitti lapsensa olleen varhaiskasvatuksessa yhden vuoden ajan. 18 vastaajalla oli yksi varhaiskasvatusikäinen lapsi ja neljällä kaksi lasta varhaiskasvatuksessa.

7.2 Vanhempien kokemukset yhteistyöstä kasvattajien kanssa

Vanhempien kokemukset yhteistyöstä varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa liittyivät pääasiassa kasvattajan ammattitaitoon ja toimintaan liittyviin asioihin. Myös vuorovaikutukseen ja henkilöstöresursseihin liittyvät asiat nousivat esille vastauksissa. Lisäksi kehittämistä toivottiin varhaiskasvatuksen yleisiin käytäntöihin, kuten esimerkiksi tiedottamiseen.

Täysin samaa mieltä siitä, että yhteistyö varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa on sujuvaa, oli 12 (54,5 %) kyselyyn vastannutta vanhempaa. Osittain samaa mieltä oli puolestaan 10 (45,5 %) vastaajaa. Lapsen hoidon aloittamisen sujuvuudesta vastaukset jakautuivat kaikkien neljän vastausvaihtoehdon välillä (kuviot 1). Täysin samaa mieltä oli 16 (72,7 %) vastaajaa, osittain samaa mieltä neljä (18,2 %) vastaajaa, osittain eri mieltä yksi (4,5 %) ja täysin eri mieltä 1 (4,5 %) vastaaja.

Kuvio 1. Vanhempien (n = 22) vastaukset kysymyslomakkeen kohtaan ”Lapseni hoidon aloitus sujui hyvin”.

Kyselyyn vastanneiden vanhempien mielestä ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilökunta on avainasemassa lapsen hoidon aloittamisen sujumisessa. Hyvä vuorovaikutus ja lapsen sensitiivinen kohtaaminen nähtiin myös tärkeinä tekijöinä hoidon aloitusvaiheessa. Yksi vastaajista koki myös lapsen lyhyiden hoitopäivien helpottaneen hoitoon sopeutumista

Henkilökunta osasi neuvoa vanhempia ja reagoida lapsen tunteisiin rohkeasti ja oikeaoppisesti

Vuorovaikutus on ollut avointa, luottamuksellista ja molemminpuolista.

Lapset otettiin alusta alkaen hyvin vastaan, lähes päivittäin lapsen tuonti ja hakutilanteissa kyseltiin ja kerrottiin kuulumiset.

Varhaiskasvatuksen henkilökunnan tiheän vaihtuvuuden nähtiin puolestaan vaikeuttavan hoidon aloittamista kuin myös keskustelu- ja vuorovaikutusyhteyden syntymistä. Uusien työntekijöiden koettiin myös jäävän vanhemmille vieraisiksi, eikä keskusteluyhteyttä tai luottamusta näin ollen pääse syntymään.

Henkilökunnassa oli jonkin verran vaihtuvuutta hoidon aloituksen aikaan, itse asiassa juuri ”omahoitaja” vaihtui muutaman viikon jälkeen, mikä vaikeutti etenkin nuorimmaisen hoitoon jäämistä.

Osittain siksi, että uudet työntekijät jättäytyvät syrjemmälle eivätkä tule keskustelemaan (tai kertovat korkeintaan nopeasti lapsen päivästä ja lähtevät pois).

Paljon on semmoisia työntekijöitä joiden nimeä en edes tiedä. Kun olen heidät nähnyt päiväkodissa he eivät tule keskustelemaan eikä ota minäänlaista kontaktia.

Nykyään henkilökunta on vaihtunut, eikä samanlaista luottamusta/yhteyttä uusiin työntekijöihin ole muodostunut kuten entisiin.

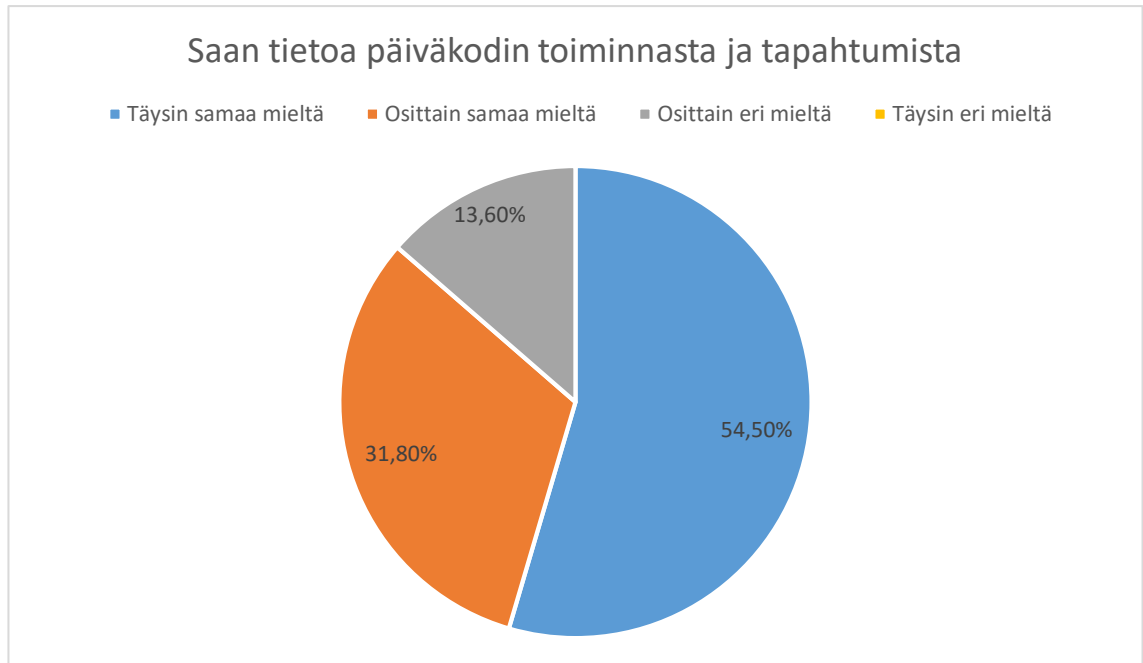
Kyselyyn vastanneista vanhemmista 19 (86,3 %) oli sitä mieltä, että päiväkotien kasvattajille on helppo puhua lasta tai perhettä koskevista asioista. Kolme vastaajaa (13,4 %) oli osittain eri mieltä. Vakituisen henkilökunnan koettiin olevan osavaa ja heidän kanssaan työskentelyn miellyttävää. Kasvattajien koettiin olevan kiinnostuneita ja helposti lähestyttäviä. Kohtaamisen merkitys korostui myöhemmän luottamuksen rakentumiselle yhden vanhemman vastauksessa.

Luottamus lasten ryhmän kasvattajiin on vahva. He tuovat itsekin rohkeasti esiin havaintoja, joita ovat lapsista tehneet ja niistä keskustellaan. Kasvattajilla on aina aikaa kuunnella ja keskustella asioista.

Vakituinen henkilökunta on osaavaa, heidän kanssaan työskentely on miellyttävää, mutta sijaiset rikkovat tätä.

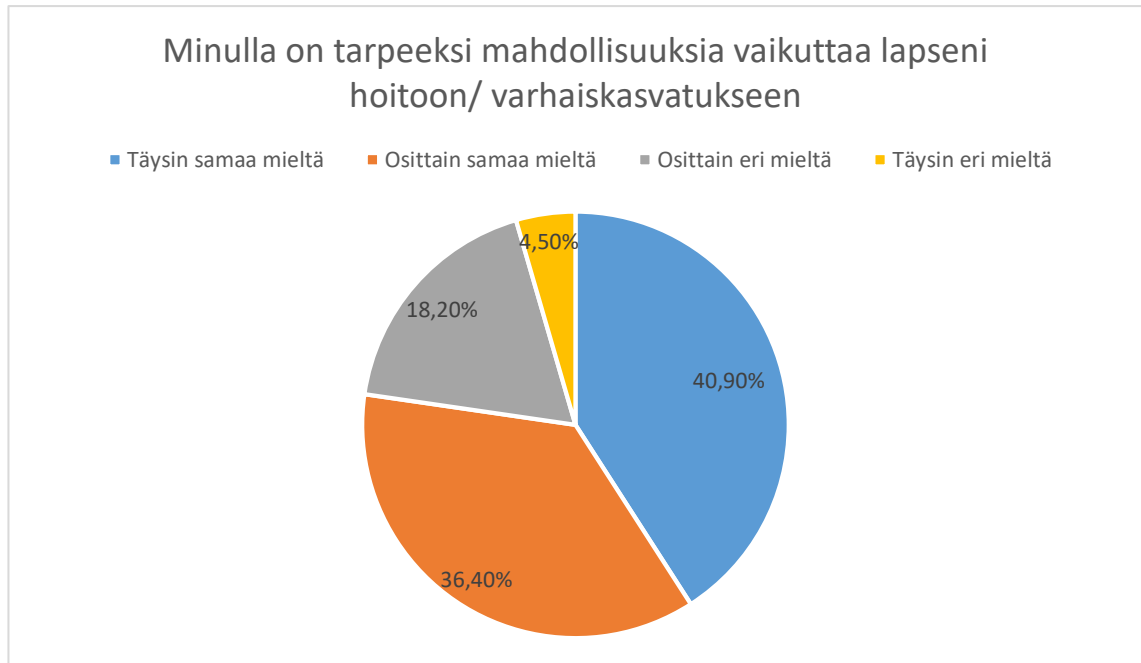
Kun hoito alkoi ongelmilla, niin vaikea saada luottamusta rakennettua.

Osittain samaa mieltä siitä, että aikaa yhteiselle keskustelulle on riittävästi, oli 13 (59,1 %) vastaajaa. 8 (36,4 %) vastaajaa oli puolestaan täysin samaa mieltä ja yksi vastaajista osittain eri mieltä. Riittävästi tietoa lapsen hoitopäivästä koki saavansa 14 (63,6 %) vastaajaa kun taas 8 (36,4 %) vastaajaa ajatteli, että haluaisi tietää vielä hieman enemmän. Hieman yli puolet vanhemmista (54,5 %) koki saavansa tietoa päiväkodin toiminnasta ja tapahtumista, mutta toinen puoli kaipasi hieman lisää tiedotusta (kuvio 2).

Kuvio 2. Vanhempien (n = 22) vastaukset kysymyslomakkeen kohtaan ”Saan tietoa päiväkodin toiminnasta ja tapahtumista”.

Vanhemman ajatusten ja toiveiden kuunteleminen ja huomioiminen jakoi vastaukset kolmen vaihtoehdon välille. 12 (57,1 %) vastaajaa oli täysin sitä mieltä, että hänen ajatuksiaan ja toiveitaan kuunnellaan varhaiskasvatuksessa. 8 (38,1 %) vastaajaa ajatteli että hänen toiveensa ja ajatuksensa otetaan osittain huomioon ja yksi vastaajista koki, että hänen ajatuksiaan ja toiveitaan ei huomioida ollenkaan. Ajatuksien ja toiveiden huomioiminen toiminnan suunnittelussa jakoi myös mielipiteitä kolmen eri vastausvaihtoehdon välille. 18 (81,8 %) vastaajaa oli asiasta täysin tai osittain samaa mieltä ja neljä (18,2 %) vastaajaa oli osittain eri mieltä. Kokemukset lapsen hoitoon ja varhaiskasvatukseen vaikuttamisesta ja-kautuivat kaikkien neljän vaihtoehdon välille (kuvio 3).

Kuvio 3. Vanhempien (n = 22) vastakset kysymyslomakkeen kohtaan ”Minulla on tarpeeksi mahdollisuuksia vaikuttaa lapseni hoitoon/ varhaiskasvatukseen.

7.3 Vanhempien ajatuksia yhteistyön kehittämiseksi

Kysyttäessä vanhemmilta ajatuksia yhteistyön kehittämiseksi vanhempien ja varhaiskasvatuksen välillä, ideat liittyivät moniin eri aiheisiin. Osa kyselyyn vastanneista vanhemmista toivoi, että tiedotus toiminnasta olisi ajankohtaista ja että tapahtumista tiedotettaisiin nykyistä aiemmin. Viikko-aikataulua, ruokalistoja ja päiväohjelmaa toivottiin selkeämmin esille päiväkodin seinälle sekä vanhojen tiedotteiden päivittämistä. Vanhempien ja varhaiskasvatuksen yhteisten tapahtumien ajalliseen sijoitteluun toivottiin vaihtelua.

Yhteiset tapahtumat/päivät vanhemmille ja isovanhemmille joskus sellaiseen aikaan että työssäkäyvätkin voisivat edes joskus osallistua.

Päiväkodin pitää parantaa tiedotusta, samat ohjeet, laput seinällä pitkään. Päiväohjelma näkyväksi, kaikkea ei tarvitse tehdä lasten mielen mukaan.

Tiedottamisen ja viikko-ohjelmien lisäksi vanhempien toiveissa oli tutuksi tulleen henkilökunnan pysyvyys nykyistä kauemmin, henkilökunnan esittelyt seinille tai sähköisesti, henkilökunnan koulutus ja uusien työntekijöiden perehdytys.

Henkilökunnan koulutus ja kunnollinen perehdytys uusille lastentarhaopettajille. Yhteneväinen linja miten toimitaan myös vanhempien kanssa vienti/haku tilanteissa. Jokin yhteinen raportointi kaavake/malli lapsen päivästä. Liian usein hakiessa kukaan ei edes tiedä onko kaksivuotias nukkunut päiväunia. Jää tyhjä olo lapsen hakemisen jälkeen.

Ryhmien hoitajien suuri vaihtuvuus ei ole mukavaa lapselle eikä aikuiselle. Joka vuosi eri naamat, vain yksi hoitaja on säilynyt samana tyttärellämme ja siinä aina pitää aikuistenkin tutustua uusiksi, samoin lasten ja uusien hoitajien. Ajoittain puuduttavaa.

Kaksi vastaajaa oli sitä mieltä, että varhaiskasvatuksen johto voisi omalla toiminnallaan vaikuttaa yhteistyöhön ja varhaiskasvatuksen laatuun. Toinen vastaajista ajatteli, että nykyisessä varhaiskasvatuksen kehitystahdissa lapsen etu unohtuu. Toinen taas oli sitä mieltä, että tällä hetkellä vanhemmilla ei ole mahdollisuutta tai väylää vaikuttaa lapsen varhaiskasvatukseen.

Tavoitteet ja toiminnan laatu eivät aina kohtaa. Päivähoidon kehittäminen on viime vuosina sinkoillut suuntaan jos toiseen, välillä on meinannut lapsen etu unohtua. Tämä ei ole hoitajien vika vaan käskyt tulevat päivähoidon johdolta. Kun vanhempi näistä keskustelee, kuulee usein hoitajilta mielipiteen etteivät välttämättä ole muutosten kannalla.

Vanhemmilla ei tällä hetkellä ole reittiä, jolla tultaisiin kuulluksi...

Kyselyyn vastanneet vanhemmat olivat kuitenkin pääosin tyytyväisiä varhaiskasvatuksen laatuun ja yhteistyön toimivuuteen niin hoidon aloitusvaiheen kuin myöhemmän yhteistyön osalta.

Yhteistyö on mielestäni lasteni hyvän varhaiskasvatuksen toteutumiseksi hyvää ja toimivaa.

Lapset otettiin alusta alkaen hyvin vastaan, lähes päivittäin lapsen tuonti- ja hakutilanteissa kyseltiin ja kerrottiin kuulumiset. Koskaan ei tarvinnut jättää lasta itkemään eron hetkellä, vaan lapsi sai jäädä syliin. Vuorovaiutus on ollut avointa, luottamuksellista ja molemminpuolista.

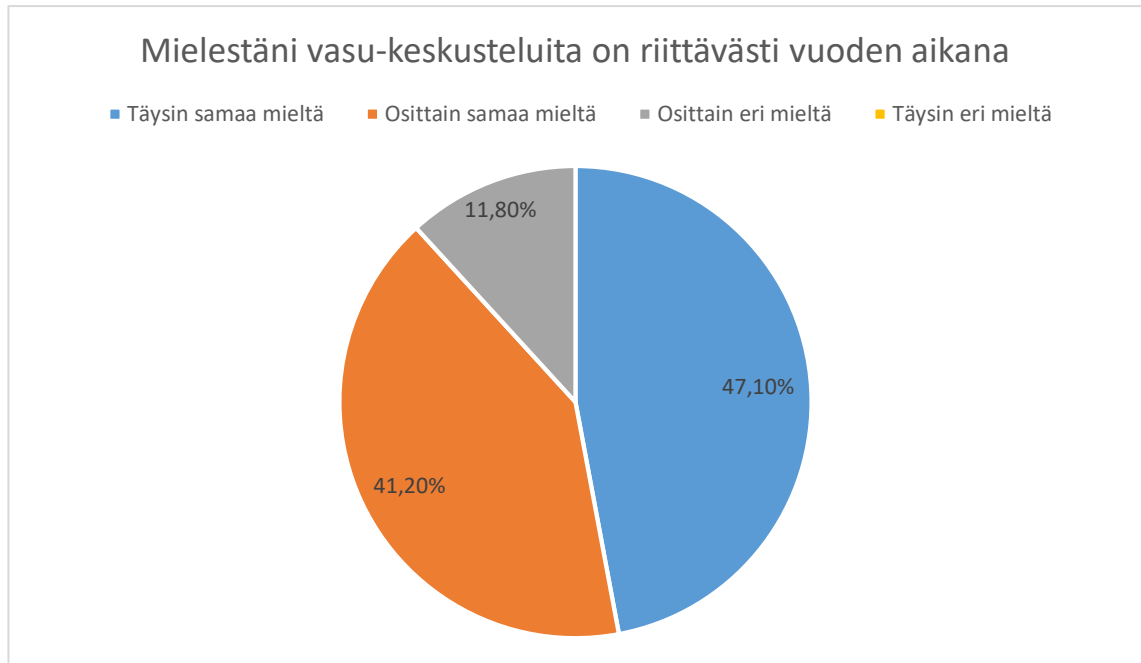
7.4 Vanhempien kokemukset ja toiveet varhaiskasvatuskeskusteluista

Lapsen varhaiskasvatuskeskustelujen, vasu-keskustelujen, koettiin olevan hyvin tärkeitä. Yli 90 % vastaajista oli joko täysin samaa mieltä tai osittain samaa mieltä vasu-keskustelujen tärkeydestä. Yksi vastaajista oli osittain eri mieltä ja neljällä vastaajalla ei ollut vielä omakohtaista kokemusta keskusteluista. Vasu-keskustelujen ilmapiiri koettiin luottavaiseksi ja vanhemmat kokivat, että vasu-keskustelujen yhteydessä on mahdollista keskustella myös kaikista lapseen tai lapsen hoitoon liittyvistä asioista. Vanhemmat olivat kokeneet, että vasu-keskustelu on sopeva paikka syvällisemmälle keskustelulle, jossa voi jakaa havaintoja lapsesta puolin ja toisin. Osa vanhemmista koki myös, että vasu-keskustelussa huomasi, että kasvattajia kiinnostaa perheen kuulumiset ja että vanhemman mielipiteellä on väliä.

Käydystä vasu-keskustelusta jäi olo että minun mielipiteelläni on väliä sekä lapseni ja perheemme kuulumiset kiinnostavat päiväkodin työntekijöitä. Keskustelu tuntui henkilökohtaiselta ja itselle tuli luottavampi olo lapseni hoitajia kohtaan.

Vasu-keskusteluiden määrä jakoi vanhempien mielipiteitä. Väittämään ”Mielestäni vasu-keskusteluja on riittävästi vuoden aikana” vastasi 17 vastaajaa, joista 8 (47,1 %) mielestä vasu-keskusteluja on riittävästi. Yhteensä 9 (43 %) oli osittain samaa tai osittain eri mieltä väittämästä ja ajatteli, että niitä voisi olla useamminkin (kuvio 4).

Kuvio 4. Vanhempien (n = 17) vastaukset kysymyslomakkeen kohtaan ”Mielestäni vasu-keskusteluita on riittävästi vuoden aikana”.

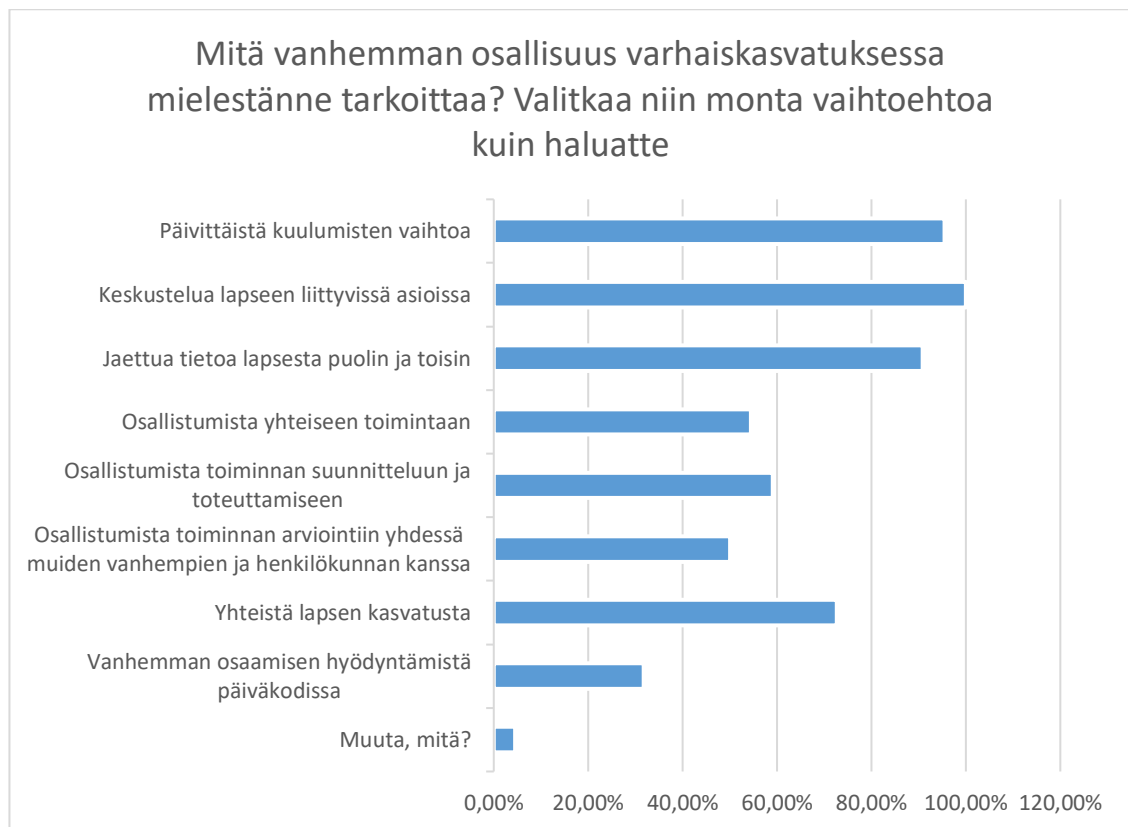
Vanhemmat, jotka olivat sitä mieltä, että vasu-keskusteluja voisi olla useammin kuin kerran vuoteen ajattelivat, että keskusteluja voisi olla parikin kertaa vuodessa, koska päivittäinen keskustelu on usein melko pintapuolista. Vanhemmat ajattelivat, että lapsen kehityksestä olisi mukava keskustella useamminkin hieman syvällisemmin.

Yksi vanhempi ajatteli, että vasu-keskustelun toimivuus on työntekijäkohtaista. Vanhempi koki, että jos vasu-keskustelun pitää ammattilainen, keskustelu onnistuu ja on hyvä. Toinen vanhempi taas toi esille, että vasu-keskusteluissa ei jää tarpeeksi aikaa ajankohtaisille asioille, koska vasu-lomakepohjan läpi käyminen vie keskustelusta niin paljon aikaa. Vanhempi koki myös nykyisen vasu-lomakkeen puisevaksi ja epäohdonmukaiseksi ja toivoi, että vasu tehtäisiin vanhempia kuuntelemalla.

Vasu pohjaa voisi kehittää, se lomake, jota itse olen täyttänyt on minusta niin epäohdonmukainen, että kun se käydään läpi niin tärkeille ja ajankohtaisille asioille ei jää enää aikaa. Uudistukseen koko vasu-lomakepohja.

7.5 Vanhempien osallisuus ja varhaiskasvatukseen osallistuminen

Kyselyn kolmannessa osiossa kysyttiin ajatuksia vanhempien osallisuudesta varhaiskasvatuksessa ja siitä millä tavoin he pystyisivät osallistumaan lapsensa varhaiskasvatukseen. Vanhemmilta kysyttiin mitä he ajattelevat vanhemman osallisuuden olevan varhaiskasvatuksessa (kuvio 5). Mielenpiteet jakautuivat useiden vaihtoehtojen välille, mutta eniten vanhemmat kokivat osallisuutensa tarkoittavan keskustelua lapseen liittyvissä asioissa, päivittäistä kuulumisten vaihtoa ja jaettua tietoa lapsesta puolin ja toisin. Yksi vanhemmista toivoi myös, että vanhempia kuultaisiin ja kuunneltaisiin myös varhaiskasvatuksen johtoportaan.

Kuvio 5. Vanhempien (n = 22) vastaukset kysymykseen "Mitä vanhemman osallisuus varhaiskasvatuksessa mielestänne tarkoittaa?"

Vanhemman osallisuuteen liittyen vanhemmat mainitsivat vuorovaikutukseen ja kohtaamiseen liittyviä asioita. Tärkeimpinä asioina osallisuuden toteutumiseksi kyselyyn vastanneet vanhemmat kokivat erityisesti keskustelun ja päivittäiset kuulumisten vaihdot kasvattajien kanssa. Kohtaamiset tuonti- ja hakutilanteissa, jolloin vanhemman on mahdollista kuulla lapsen päivän kuulumiset sekä kertoa

myös perheen kuulumisia, nousivat vastauksissa ehdottomasti vanhempien mielestä tärkeimmäksi osallisuuden tavaksi.

Että jaetaan päivän kuulumiset ja tapahtumat, vaikkei olisikaan joka päivä mitään ihmeempää.

Päivittäinen kuulumisten vaihto ja jaettu tieto konkreettisimmat asiat.

Yhteisistä asioista sopiminen, vanhemman mielipiteen ja toiveiden kysyminen ja huomioiminen, kuvien näkeminen lapsen päivästä, vanhempainilta sekä tutustuminen uusiin ihmisiin nostettiin esille tärkeimpinä vanhemman osallisuuden keinoina.

Kyselyssä kysyttiin myös vanhempien toiveita siitä, miten he haluaisivat osallisuutensa toteutuvan ja millä tavoin heillä olisi mahdollista osallistua lapsensa varhaiskasvatukseen. Pääsääntöisesti kyselyyn vastanneet vanhemmat olivat tyytyväisiä nykyiseen toimintamalliin. Osa vanhemmista toivoi, että lasten ja vanhempien yhteisiä toimintahetkiä järjestettäisiin enemmän esimerkiksi leikin, seikkailun tai askartelun parissa. Yhteisistä toimintahetkistä toivottiin myös niiden järjestämistä ilta-aikaan, jolloin myös työssäkäyvät vanhemmat ja isovanhemmat voisivat osallistua tapahtumiin.

Yksi vanhempi toi esille ajanpuutteen ja kiireen lapsiperheen arjessa. Vanhempi toivoikin, että varhaiskasvatus pyörisi niin sanotusti omillaan, eikä vanhemmilta vaadittaisi nykyistä enempää. Toinen vastaaja puolestaan ajatteli, että haluaa auttaa lapsen varhaiskasvatuksessa niin paljon kuin aikaa vain on. Pääpiirteisään kyselyyn vastanneet vanhemmat eivät toivoneet erityisesti mitään lisää osallisuuteensa, vaan olivat tyytyväisiä tämän hetkiseen toimintatapaan oman osallisuutensa kohdalla.

Vanhempana minulle riittää, että perheemme toiveita kuunnellaan ja kunnioitetaan.

8 Pohdinta

8.1 Opinnäytetyön arviointi ja tulosten tarkastelu

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli saada toimeksiantajalle tietoa vanhempien ajatuksista ja kokemuksista. Tarkoituksena oli, että toimeksiantaja voi hyödyntää tietoa tulevaisuudessa varhaiskasvatuksen kehittämisessä vanhempien osallisuuden kannalta. Vastausprosentti kyselyssä jäi todella alhaiseksi. Kyselyyn vastanneet vanhemmat kertoivat kokemuksiaan kolmen eri päiväkodin osalta. Kun ajatellaan, että vastaukset jakaantuivat vielä jokaisen päiväkodin useamman ryhmän kesken, ei tuloksia voida näin ollen yleistää. Yleisiä johtopäätöksiä ei siis voida tämän kyselyn tulosten pohjalta tehdä, vaan vastaukset kertovat enemmänkin vastaajien subjektiivisista kokemuksista. Toisaalta toimintaa voidaan kuitenkin tarkastella ja peilata myös yksilöllisen palautteen pohjalta ja pohtia voisiko toimintaa kehittää myös niiden osoittamaan suuntaan.

Vanhempien kokemukset yhteistyöstä ja sen toimivuudesta sekä vasu-keskusteluista vaihtelivat jonkin verran. Karkeasti vastauksista voidaan jaotella kaksi pääasiaa, jotka nousivat selkeästi esille. Toinen oli luotto ammattitaitoiseen, vakituiseen henkilökuntaan ja toinen henkilökunnan vaihtuvuuteen liittyviin asioihin. Henkilökunnan ammattitaidon merkitys näkyi erityisesti lapsen hoidon aloittamisen sujuvuudessa sekä vasu-keskustelujen onnistumisessa tutun, vakituisen työntekijän kanssa. Kasvattajan ammattitaidon merkitys korostui myös päivittäisissä kohtaamisissa lapsen tuonti- ja hakutilanteissa. Toisaalta negatiivissävytteisinä kokemuksina näkyivät henkilökunnan suuri vaihtuvuus, sijaiset sekä päivittäiset kohtaamiset, joissa vanhemman kokemus kohtaamisesta ei ollut täyttynyt.

Vasukeskustelut koettiin tärkeinä ja vanhemmat korostivat, että niissä voi keskustella lapsesta ja perheen asioista syvällisemmin. Myös Alasuutari (2010, 59) toteaa tutkimuksessaan, että vasukeskustelut ovat vanhemmille paikka, jossa voi keskittyä oman lapsen asioihin syvällisemmin kuin päivittäisissä kohtaamisissa

arjessa. Yhden vanhemman kommentti vasulomakkeen epäjohtonmukaisuudesta ja toive vasun tekemisestä vanhempia kuuntelemalla nousee esille myös Alasuutarin (2010) tutkimuksesta. Tutkimuksessa vanhemmat esittivät lomakkeesta kritiikkiä. Vanhemmat kokivat lomakkeen kysymykset vaikeiksi, mutta kuitenkin täyttivät sen tunnollisesti. Alasuutari ehdottaa, että vanhempien osallisuutta voisi lisätä kehittämällä vasulomaketta vanhempien kanssa yhdessä. (Alasuutari 2010, 70–71.)

Niin vasukeskusteluissa kuin yhteistyössä yleisesti korostui työntekijän ammattitaidon ja työntekijöiden pysyvyyden merkitys yhteistyön onnistumiselle. Alasuutari (2010) kuvailee tutkimuksessaan, että vanhemmille merkitsee paljon myös työntekijän henkilöys ja hänen sitoutuneisuutensa yhteistyöhön vasukeskusteluissa. Työntekijältä odotettiin tutkimuksen mukaan vanhemman näkemyksien arvostamista ja huomioimista sekä lapsen todellista tuntemista. (Alasuutari 2010, 74.)

Päivittäiset kohtaamiset kasvattajien kanssa lapsen vienti- ja hakutilanteissa koettiin yhdeksi tärkeimmäksi vanhemman osallisuuden muodoksi. Kasvattajilta toivottiin kuulumisten vaihtoa siinäkin tapauksessa, että mitään ihmeellistä ei olisi tapahtunut päivän aikana, Vennisen ym. (2011) tutkimuksen tuloksissa korostui vanhempien toive monipuolisesta kuulumisten vaihdosta päivittäin. Tutkimuksessa todettiin lisäksi, että kasvattajien näkökulmasta monipuolinen kuulumisten vaihto vahvistaa vanhemman osallisuutta lapsensa varhaiskasvatuksessa. (Venninen ym. 2011, 54.) Vanhempien osallisuutta ovat muun muassa vanhemman kokemukset tulla hyväksytyksi ja kuulluksi liittyen lapseen ja lapsen hoitoon (Venninen ym. 2011, 60; Alasuutari 2010, 69). Myös tässä kyselyssä yhteisistä asioista sopiminen sekä vanhemman mielipiteen ja toiveiden huomioiminen nousi esille.

Osa vanhemmista toi esille kiireen lapsiperheen arjessa, joka omalta osaltaan estää osallistumista lapsen varhaiskasvatukseen ja näin ollen rajoittaa vanhemman osallisuutta ja yhteistyötä kasvattajien kanssa. Ikonen ja Lukkarinen (2017) toivat esille opinnäytetyössään, että sekä vanhempien että kasvattajien kiire ja henkilökuntaresurssit ovat esteenä toimivalle yhteistyölle. Kiireen koettiin olevan

lähtöisin niin vanhemmasta kuin kasvattajastakin. (Ikonen & Lukkarinen 2017, 41.)

8.2 Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys

Tutkimukselle on asetettu omat eettiset vaatimukset joihin tulisi kiinnittää erityistä huomiota tutkimuksen edetessä. Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (1997) esittelevät kolme tärkeää tutkimuksen eettistä vaatimusta. Ensimmäinen on tutkimusaiheen valinta, jossa tulee pohtia kenen ehdoilla tutkimusta lähdetään tekemään ja millä perusteilla aihe valitaan. (Hirsjärvi ym. 1997, 27.) Opinnäytetyöni aihe tuli toimeksiantajalta, joka oli esittelemässä aihetta oppari-infossa syksyllä 2016. Aihe on ajankohtainen, koska Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2016) korostaa entistä enemmän vanhempien osallisuutta varhaiskasvatuksessa sekä vanhempien ja kasvattajien välistä yhteistyötä. Vanhempien näkemyksiä osallisuudestaan lapsensa varhaiskasvatuksessa on tärkeää selvittää, jotta varhaiskasvatuksen henkilökunta voi kehittää toimintaa näkemyksiä vastaavaksi. Samalla vanhemmat pääsevät esittämään omia mielipiteitään, ajatuksiaan ja ideoitaan, jolloin selvitys lisää omalta osaltaan vanhempien osallisuutta.

Toinen eettinen vaatimus on tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden kohtelu. Ihmisiin kohdistuvassa tutkimuksessa on selvitettävä erityisen tarkkaan esimerkiksi miten henkilöiden suostumus hankitaan ja mitä tietoa heille annetaan. (Hirsjärvi ym. 1997, 28.) Vanhemmat, joille kysely lähetettiin, saivat saatekirjeessä tarkan selvityksen kyselyn tekijästä, toimeksiantajasta sekä siitä miksi kysely tehdään. Jokainen vanhempi sai valita osallistuuko kyselyyn vai ei. Vanhemmilla oli halutessaan myös mahdollisuus kysyä lisätietoja kyselystä. Olen myös huomionnut tarkasti sen, että kyselyyn vastanneiden henkilöllisyys ei paljastu opinnäytetyön missään vaiheessa. Toimeksiantaja välitti kyselyn linkin ja saatekirjeet vanhemmille tenavanetin kautta, mutta vastaukset tulivat suoraan Webropol-ohjelmaan. Itse kyselyn laatijana ja analysoijana en tiedä kenenkään kyselyn vastaanottajan nimeä, eikä toimeksiantaja tiedä ketkä kyselyyn ovat vastanneet. Myöskään kyselyyn osallistuneita päiväkoteja ei mainita nimeltä.

Kolmas eettinen vaatimus tutkimustyössä on epärehellisuuden välttäminen tutkimuksen kaikissa osavaiheissa. Tämä sisältää muun muassa kohdat, joissa mainitaan, että toisten tekstiä ei saa plagioida, tuloksia ei yleistetä tai vääristellä ja että raportointi ei saa olla harhaanjohtavaa. (Hirsjärvi ym. 1997, 29.) Olen pyrkinyt noudattamaan eettisiä ohjeita koko opinnäytetyön ajan. Olen kiinnittänyt erityistä huomiota lähdeviittauksiin, rehelliseen tulosten esittelyyn sekä raportointiin. Olen myös esitellyt kyselyn vastausprosentin sekä vastaajien lukumäärän jokaisen kysymyksen osalta.

Luotettavuuden arviointiin laadullisessa tutkimuksessa ei ole olemassa mitään yksioikoista ohjeistusta. On kuitenkin muistettava, että tutkijan on kerrottava yksityiskohtaisesti ja tarkasti tutkimuksen kulku. Raportista tulee käydä selville tutkimuksen kohde ja tarkoitus, tutkijan rooli, aineiston keruu, tutkimuksen kohde-ryhmä, tutkimuksen kesto, aineiston analyysi sekä tutkimuksen luotettavuuden arviointi. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 163–164.) Heikkilä (2014) korostaa, että tutkimus on tehtävä rehellisesti ja puolueettomasti. Tärkeää on myös taata, että tutkimuksen vastaajille ei koidu haittaa tutkimuksesta. Määrällistä tutkimusta arvioidaan pätevyydellä, eli validiteetilla ja luotettavuudella eli reabiliteetilla. Pätevyydellä tarkoitetaan sitä, että tutkimus mittaa niitä asioita, joita sen oli tarkoitus mitata. Pätevyys on varmistettava jo etukäteen suunnittelulla ja tarkalla tiedon hankkimisella. Luotettavuus tarkoittaa puolestaan tulosten tarkkuutta. Jos tutkimuksen otoskoko on pieni, tulokset ovat sattumanvaraisia, eivätkä siis yleistettävissä. (Heikkilä 2014, 27–28.)

Koko opinnäytetyöprosessin ajan olen pyrkinyt pitämään päiväkirjaa kaikista opinnäytetyöhön liittyvistä asioista sekä kirjaamaan ne raporttiin mahdollisimman tarkasti. Olen kertonut raportissa kaikki edellä mainitut asiat rehellisesti, jotka vaikuttavat opinnäytetyön luotettavuuteen ja sen arviointiin. Opinnäytetyön raportoinnin ja tuloksien analysoinnin olen tehnyt huolellisesti ja mahdollisimman tarkasti. Luotettavuutta olen myös pyrkinyt lisäämään vertaamalla kyselystä saatuja tuloksia muihin tutkimustuloksiin. Olen hankkinut opinnäytetyölle tarvittavat luvat toimeksiantajalta. Toimeksiantajan kanssa on tehty kirjallinen toimeksiantosopimus (liite 5) ja lisäksi olen hankkinut tutkimukselle tarvittavan tutkimusluvan (liite 6). Heti opinnäytetyön suunnitteluvaiheesta lähtien olen pyrkinyt huomioimaan

viitekehyksen, tutkimuskysymysten ja kyselyn kysymysten yhteyden. Näin olen tavoitellut pätevyyttä ja luotettavuutta selvitykselleni. Opinnäytetyön raportoinnissa olen tuonut rehellisesti esille kyselyyn vastanneiden lukumäärän sekä vastausprosentin ja tulkitessani vastauksia olen ottanut huomioon kyseiset asiat.

8.3 Omat oppimiskokemukset ja ammatillinen kasvu

Kokonaisuudessaan opinnäytetyön tekeminen kesti noin puolitoista vuotta (liite 7). Kiinnostuin aiheesta syksyllä 2016, jolloin toimeksiantaja esitteli opiskelijoille opinnäytetyöaiheita. Aihe tuntui ajankohtaiselta sekä yleisellä että henkilökohtaisella tasolla. Uudistuksia varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjalta oli tulossa ja toisaalta itse vanhempana kiinnostuin niin ikään vanhemmuuteen liittyvästä aiheesta.

Päädyin tekemään opinnäytetyöni yksin. Se oli tietoinen valinta sen takia, että pystyisin suunnittelemaan ajankäyttöni ja koko opinnäytetyöprosessin etenemisen itse. Näin myös toimiminen toimeksiantajan kanssa oli helpompaa kun ei ollut useiden aikataulujen huomioon ottamista. Opinnäytetyöprosessin aikana on ollut paikka paikoin hetkiä, jolloin olisin kaivannut paria kertomaan omia ajatuksiaan ja näkökulmiaan joihinkin asioihin. Pääosin olen kuitenkin ollut erittäin tyytyväinen siihen, että tein opinnäytetyöni yksin.

Suunnitelman tekeminen ja kyselyn laatiminen tuntui aluksi melko työläältä. Olin lähtenyt haastamaan itseäni aivan uudelle alueelle. En ollut koskaan aikaisemmin tehnyt kyselyä, saati joutunut analysoimaan sellaista. Kun kuitenkin pääsin suunnitelmasta eteenpäin, tuntui opinnäytetyö etenevän helposti. Jännitin alusta alkaen kyselyyn vastaajien lukumäärää ja pohdin mahdollista saada tarpeeksi vastauksia. Optimistisesti ajattelin kuitenkin, että saisin vastauksia riittävästi. Pettymys oli suuri kun hyvän alun jälkeen vastauksia ei kuitenkaan tullut kuin muutamia. Kyselyn laajentaminen kolmanteen päiväkotiin oli toisaalta hyvä, koska sain sieltä jälleen muutaman vastauksen lisää, mutta toisaalta se jälleen suurensi sitä kokonaisjoukkoa jolle kysely oli lähetetty. Jälkikäteen voidaan pohtia, olisiko alun perin toisena vaihtoehtona ollut toiminnallisten menetelmien kautta tehty

kartoitus tuonut enemmän vastauksia. Vanhempainiltoja tai muita vanhemmille suunnattuja tapahtumia ei tällä hetkellä ollut päiväkodissa suunnitteilla, joten jää arvailujen varaan, olisivatko vanhemmat lähteneet paikalle tämän aiheen tiimoilta. Toisaalta voidaan myös pohtia, olisiko vanhemmilla ollut aikaa vastata kyselyihin lasta hakiessa tai tuodessa, jos minulle olisi ollut mahdollista olla itse paikan päällä. Nyt päiväkoteihin toimitettuihin paperisiin kyselylomakkeisiin en saanut yhtään vastausta. Myös kyselyn aihetta voidaan tarkastella siltä kannalta, että eivätkö vanhemmat koe tarvetta oman osallisuutensa kehittämiseksi ja ovatko he täysin tyytyväisiä nykyiseen toimintaan. Toisaalta sekin näkökanta olisi hyvä tuoda esille.

Tulosten analysointi oli mielestäni haastavaa. Opinnäytetyössä käytin sekä laadullisia että määrällisiä menetelmiä ja siksi jouduinkin koko ajan pohtimaan millä tavoin vastauksia analysoin ja miten esittelen ne raportissa. Aineiston vähäisyys vaikutti myös analyysiprosessiin. Avointa aineistoa oli lopulta melko vähän, joten sisällönanalyysi toteutui soveltaen. Strukturoitujen vastausten käsittelyä mietin pitkään. Pohdin kauan sitä, millä tavoin aineisto tulisi käsitellä ja analysoida. Lopulta päädyin yksinkertaisesti tuomaan vastaukset esille prosentteina, lukumäärinä ja kuvioina, jotta tulosten esittely olisi mahdollisimman tarkka. Lopputulokseen olen itse tyytyväinen.

Opinnäytetyö prosessina on opettanut paljon. Aiheen olen kokenut erittäin opettavaksi työtä ajatellen. Prosessin aikana ajatus vanhemman kohtaamisesta varhaiskasvatuksessa on syventynyt entisestään. Sekä teorian että kyselyn tuloksien pohjalta olen saanut entistä paremman käsityksen siitä millä tavoin vanhempi tulee ottaa huomioon päiväkodissa työskennellessä. Myös oman aktiivisuuden merkitys työntekijänä kohtaamistilanteissa on korostunut opinnäytetyötä tehdessä. Vanhemman luo tulo, lapsen päivästä kertominen ja yleinen keskustelu päivittäisissä kohtaamisissa ovat saaneet syvemmän merkityksen tätä opinnäytetyötä tehdessä. Olen myös oppinut paljon kyselytutkimuksesta ja sen tekemisestä, mutta voin sanoa, että todella paljon on vielä opittavaa kyselytutkimuksen osalta. Olen kuitenkin tyytyväinen, että uskalsin hypätä epämukavuusalueelleni ja jatkoin työtä hankaluuksista huolimatta. Prosessin aikana sain huomata, että pystyn tekemään parhaani, vaikka mieli tekisi luovuttaa.

8.4 Ajatuksia jatkotutkimusideoista

Selvitin opinnäytetyössäni vanhempien kokemuksia ja ajatuksia osallisuudestaan varhaiskasvatuksessa. Toimeksiantaja voi omalta osaltaan hyödyntää kyselystä saatuja tuloksia toimintansa kehittämiseen sekä myös laajentaa kyselyä kunnan jokaiseen päiväkotiin, jolloin tulokset olisivat enemmän yleistettävissä. Kyselystä rajattiin pois kysymykset, jotka olisivat olleet suunnattuja erityisesti erityistä tukea tarvitsevien lasten vanhemmille. Voisikin olla mielenkiintoista selvittää, mitkä asiat korostuvat juuri erityistä tukea tarvitsevien lasten vanhempien mielestä yhteistyössä ja osallisuudessa.

Tässä opinnäytetyössä selvitettiin vanhemman ajatuksia ja näkemyksiä yhteistyöstä, osallisuudesta ja niiden toteutumisesta. Jotta yhteistyöstä saataisiin kattavampi kuva, olisi hyödyllistä selvittää myös kasvattajien näkemyksiä vanhempien kanssa tehtävästä yhteistyöstä ja vanhempien osallisuudesta saman kunnan alueella. Samalla voitaisiin nähdä, nouseeko kasvattajien näkemyksissä samankaltaisia ajatuksia, vai eroavatko ne täysin vanhempien kokemuksista ja esille nostamista asioista. Myös sijaisten näkemyksiä yhteistyöstä olisi mielenkiintoista tutkia, koska vanhempien näkemyksien mukaan sijaiset rikkovat toimivaa yhteistyötä. Samalla voisi selvittää millä tavoin sijaiset voisivat kehittää toimimistaan vanhempien kanssa, jotta vanhemmat kokisivat yhteistyön toimivaksi myös sijaisten kanssa.

Lähteet

- Alasuutari, M. 2010. Suunniteltu lapsuus. Keskustelut lapsen varhaiskasvatuksesta päivähoitossa. Tampere: Vastapaino.
- Blez, E. & Leinonen, R. 2016. Vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksessa Imatralla. Saimaan ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. https://theseus.fi/bitstream/handle/10024/105345/Blez_Emilie_Leinonen_Riina.pdf?sequence=1. 16.5.2017.
- CGI. 2013. Tenavanetti Pro Consona Päivähoito. https://www.cgi.fi/sites/default/files/files_fi/Brochures_publications/pro_consona_tenavanetti.pdf. 15.5.2017.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Heinonen, H., Iivonen, E., Korhonen, M., Lahtinen, N., Muuronen, K., Semi, R. & Siimes, U. 2016. Lasten oikeudet ja aikuisten vastuut varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 1997. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Ikonen, S. & Lukkarinen, H. 2017. Kasvattajien kokemuksia vanhempien kanssa tehtävästä yhteistyöstä varhaiskasvatuksessa. ”Kunniatyö mulle, se, että ne on ottanu mukaan lapsensa kasvatukseen. Karelia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. http://theseus.fi/bitstream/handle/10024/124554/Ikonen_Suvi_ja_Lukkarinen_Heini.pdf?sequence=1. 16.5.2017.
- Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylä: Suomen yliopistopaino Oy – Juvenes Print.
- Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylä: Suomen yliopistopaino Oy – Juvenes Print.
- Kanninen, K. & Sigfrids, A. 2012. Tunne minut! Turva ja tunteet lapsen silmin. Jyväskylä: Ps-kustannus.
- Karila, K. 2011. Kohtaaminen ja keskustelut vanhempien kanssa. Teoksessa Nummenmaa, A. & Karila, K. 2011. Ammatilliset keskustelut varhaiskasvatuksessa. Helsinki: WSOYpro Oy. 61–79.
- Karila, K. 2016. Vaikuttava varhaiskasvatus –tilannekatsaus toukokuu 2016. Opetushallitus. Raportit ja selvitykset 2016:16. http://www.oph.fi/download/176638_vaikuttava_varhaiskasvatus.pdf. 4.2.2018.
- Karila, K. & Nummenmaa, A. 2011. Keskustelut osana varhaiskasvatustyötä. Teoksessa Nummenmaa, A. & Karila, K. 2011. Ammatilliset keskustelut varhaiskasvatuksessa. Helsinki: WSOYpro Oy. 11–21.
- Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta – Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus Oppaita 63. Vaajakoski: Gummerus kirjapaino Oy.
- Langhed, A. 2016. Vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa –Vanhempien ja henkilökunnan kokemuksia vanhempien

- osallisuudesta Kartanonpuiston päiväkodissa. Turun ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma, lapsi-, nuoriso-, ja perhetyö. Opinnäytetyö. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/122578/Langhed_Anu.pdf?sequence=1. 16.5.2017.
- Leemann, L. & Hämäläinen, R. 2016. Asiakasosallisuus, sosiaalinen osallisuus ja matalan kynnyksen palvelut. Pohdintaa käsitteiden sisällöstä. Yhteiskuntapolitiikka 81 (2016). 586–594. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/131350/YP1605_Leemann%26Hama-lainen.pdf?sequence=2. 6.3.2018.
- Liperin kunta. 2017. Kaikki rakkaat leivänmuruset -Liperin varhaiskasvatussuunnitelma. [http://www.liperi.fi/kuvat/file/LIPE-RIN%20VASU%202017%206_6\(1\).pdf](http://www.liperi.fi/kuvat/file/LIPE-RIN%20VASU%202017%206_6(1).pdf). 7.2.2018.
- Mahkonen, S. 2016. Varhaiskasvatuslaki. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Määttä, P. & Rantala, A. 2016. Tavallisen erityinen lapsi. Onnistuneen yhteistyön arvoitusta ratkomassa. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Nummenmaa, A. 2011. Ammatillisen keskustelun olemus. Teoksessa Nummenmaa, A. & Karila, K. 2011. Ammatilliset keskustelut varhaiskasvatuksessa. Helsinki: WSOYpro Oy. 22–38.
- Oksanen, J. 2014. Motivointi työvälteenä. Jyväskylä: Ps-kustannus.
- Opetushallitus. 2016. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016. http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf. 9.5.2017.
- Opetushallitus. 2017. Varhaiskasvatus. http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/varhaiskasvatus. 9.5.2017.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2017. Varhaiskasvatuspalvelut. <http://minedu.fi/varhaiskasvatuspalvelut.9.5.2017>.
- Raivio, H. & Karjalainen, J. 2013. Osallisuus ei ole keino tai väline, palvelut ovat! Teoksessa Era, T. (Toim.) Osallisuus – oikeutta vai pakkoa? Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 156. Jyväskylä: Suomen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/64153/JAMKJULKAI-SUJA1562013_web.pdf?sequence=1&isAllowed=y. 22.3.2018.
- Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus. 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77129/Varhaiskasvatussuunnitelmanperusteet.pdf>. 9.5.2017.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2017. Osallisuus. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveys/eriarvoisuus/hyvinvointi/osallisuus>. 6.3.2018.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2018. Mitä sosiaalinen osallisuus on? <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/mita-sosiaalinen-osallisuus-on->. 6.3.2018.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Valli, R. 2007. Kyselylomaketutkimus. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. (Toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Jyväskylä: PS-kustannus. 102–125.
- Varhaiskasvatuslaki 1973/36.
- Varhaiskasvatuslaki 2015/580 2a§.
- Varhaiskasvatuslaki 2015/580 7a§.

- Vehkalahti, K. 2014. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Oy Finn Lectura Ab.
- Venninen, T., Leinonen, J., Rautavaara-Hämäläinen, M. & Purola, K. 2011. "Lähes aina haettaessa sanotaan, että ihan ok päivä – mitä se lopulta tarkoittaa?" Lasten vanhempien ja henkilökunnan osallisuus pääkaupunkiseudun päiväkodeissa. Työpapereita 2011:2. Socca Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osammiskeskus. http://www.socca.fi/files/1618/Lasten_vanhempien_ja_henkilokunnan_osallisuus_paa-kaupunkiseudun_paivakodeissa_2011.pdf. 16.5.2017.
- Veivo-Lempinen, L. 2009. Nuoren aito kohtaaminen. Teoksessa Lämsä, A. (Toim.) Mun on paha olla. Jyväskylä: PS-kustannus. 197–213.
- Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. Jyväskylä: Ps-kustannus.
- Webropol. 2017. Tuotteemme. <http://webropol.fi/tuotteemme/>. 1.2.2018.

KYSELY OSALLISUUDEN KOKEMUKSISTA JA SEN TOTEUTTAMISESTA LI-
PERIN KUNNAN VARHAISKASVATUKSESSA OLEVIEN LASTEN VANHEM-
MILLE

**KOKEMUKSENNE YHTEISTYÖSTÄ VARHAISKASVATUKSEN HENKILÖ-
KUNNAN KANSSA**

Mitä mieltä olette seuraavista väitteistä? Ympyröi vaihtoehto.

1. Lapseni hoidon aloitus sujui hyvin.

Täysin samaa mieltä, osittain samaa mieltä, osittain eri mieltä, täysin eri mieltä

Mistä ajattelette tämän johtuneen?

---

2. Yhteistyö varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa on sujuvaa.

Täysin samaa mieltä, osittain samaa mieltä, osittain eri mieltä, täysin eri mieltä

3. Saan riittävästi tietoa lapseni hoitopäivästä.

Täysin samaa mieltä, osittain samaa mieltä, osittain eri mieltä, täysin eri mieltä

**4. Varhaiskasvatuksen henkilökunnalle on helppo puhua lasta tai perhettä
koskevista asioista.**

Täysin samaa mieltä, osittain samaa mieltä, osittain eri mieltä, täysin eri mieltä

Mistä ajattelette tämän johtuvan?

---

5. Yhteiselle keskustelulle löytyy aikaa.

Täysin samaa mieltä, osittain samaa mieltä, osittain eri mieltä, täysin eri mieltä

6. Toiveitani ja ajatuksiani vanhempana kuunnellaan.

Täysin samaa mieltä, osittain samaa mieltä, osittain eri mieltä, täysin eri mieltä

7. Toiveeni ja ajatukseni otetaan huomioon toiminnassa ja sen suunnittelussa.

Täysin samaa mieltä, osittain samaa mieltä, osittain eri mieltä, täysin eri mieltä

8. Saan tietoa päiväkodin toiminnasta ja tapahtumista.

Täysin samaa mieltä, osittain samaa mieltä, osittain eri mieltä, täysin eri mieltä

9. Minulla on tarpeeksi mahdollisuuksia vaikuttaa lapseni hoitoon/ varhaiskasvatukseen.

Täysin samaa mieltä, osittain samaa mieltä, osittain eri mieltä, täysin eri mieltä

10. Ajatukseni ja toiveeni vanhempana jätetään huomioimatta.

Täysin samaa mieltä, osittain samaa mieltä, osittain eri mieltä, täysin eri mieltä

Ajatuksianne yhteistyön kehittämiseksi:

LAPSEN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA/ VASU-KESKUSTELU

- Minulla ei ole vielä kokemusta vasu-keskusteluista. Voit siirtyä suoraan kysymykseen 15, tai esittää toiveitanne vasu-keskusteluun liittyen tämän osion lopussa.

Mitä mieltä olette seuraavista väitteistä? Ympyröi vaihtoehto.**1. Koen vasu-keskustelut tärkeiksi.**

Täysin samaa mieltä, osittain samaa mieltä, osittain eri mieltä, täysin eri mieltä

2. Mielestäni vasu-keskusteluita on riittävästi vuoden aikana.

Täysin samaa mieltä, osittain samaa mieltä, osittain eri mieltä, täysin eri mieltä

3. Voin vasu-keskusteluissa keskustella myös muista lapseeni tai lapseni hoitoon liittyvistä asioista.

Täysin samaa mieltä, osittain samaa mieltä, osittain eri mieltä, täysin eri mieltä

4. Vasu-keskustelujen ilmapiiri on luottamuksellinen.

Täysin samaa mieltä, osittain samaa mieltä, osittain eri mieltä, täysin eri mieltä

Ajatuksianne vasu-keskusteluista:

OSALLISTUMINEN VARHAISKASVATUKSEEN**11. Mitä vanhemman osallisuus varhaiskasvatuksessa mielestänne tarkoittaa?**

Valitkaa niin monta vaihtoehtoa kuin haluatte, ympyröi vaihtoehdot.

- Päivittäistä kuulumisten vaihtoa
- Keskustelua lapseen liittyvissä asioissa
- Osallistumista yhteiseen toimintaan
- Osallistumista toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen
- Osallistumista toiminnan arviointiin yhdessä muiden vanhempien ja henkilökunnan kanssa
- Yhteistä lapsen kasvatusta
- Jaettua tietoa lapsesta puolin ja toisin
- Vanhemman osaamisen hyödyntämistä päiväkodissa
- Muuta, mitä?

Mitä mieltä olette seuraavista väittämistä? Ympyröi vaihtoehto.

12. Vanhempana minulla on mahdollisuus vaikuttaa lapseni hoitopaikan toimintaan.

Täysin samaa mieltä, osittain samaa mieltä, osittain eri mieltä, täysin eri mieltä

13. Minulla on tervetullut olo saapuessani lapsen hoitopaikkaan.

Täysin samaa mieltä, osittain samaa mieltä, osittain eri mieltä, täysin eri mieltä

14. Mitkä ovat mielestänne tärkeimmät asiat, joiden kautta koette olevanne osallisena lapsenne varhaiskasvatuksessa?

---

15. Millä tavoin vanhempana haluaisitte osallisuutenne varhaiskasvatuksessa toteutuvan?

---

16. Millä tavoin teillä olisi vanhempana arjessa mahdollisuus osallistua varhaiskasvatuksen toimintaan ja sen suunnitteluun?

PERUSTIEDOT

17. Missä lapsenne on hoidossa? Valitse halutessasi vaihtoehtoista. Ympyröi vaihtoehto.

- Päiväkodissa
- Vuoropäiväkodissa

18. Kuinka kauan lapsesi on ollut varhaiskasvatuksessa. Ympyröi vaihtoehto.

- Aloittanut tänä vuonna
- Yhden vuoden
- Kaksi vuotta
- Kolme vuotta tai kauemmin

19. Kuinka monta varhaiskasvatuksessa olevaa lasta perheeseen kuuluu? Valitse vaihtoehtoista. Ympyröi vaihtoehto.

- 1
- 2
- 3
- enemmän kuin 3

KIITOS VASTAUKSESTANNE!

Saatekirje

Hei!

Olen Noora Järviluoto, sosionomiopiskelija Karelia-ammattikorkeakoulusta. Teen opinnäytetyönäni kyselyn Liperin varhaiskasvatuksessa olevien lasten vanhemmille vanhempien osallisuudesta varhaiskasvatuksesta.

Syksyllä 2017 käyttöön tullut Varhaiskasvatuksen suunnitelman perusteet korostaa eniten enemmän myös vanhempien osallisuutta varhaiskasvatuksessa. Tavoitteenani on nyt selvittää miten, te vanhemmat, olette tähän saakka kokeneet osallisuutenne toteutuvan ja miten haluaisitte sen toteutuvan jatkossa. Liperin kunnan varhaiskasvatus pyrkii tulevaisuudessa toteuttamaan vanhempien osallistumista varhaiskasvatukseen niillä keinoilla, jotka ovat teille vanhemmille mieluisia ja sopivia.

Kyselyn voi täyttää sähköisesti oheisen linkin kautta tai vaihtoehtoisesti paperiversiona lapsenne päiväkodissa. Kysely täytetään nimettömänä, eikä kyselyyn vastaajan henkilöllisyys paljastu missään tilanteessa. Toivon, että vastaatte kyselyyn **10.12.2017 mennessä**. Lisätietoja voitte halutessanne kysyä sähköpostitse osoitteella

noora.jarviluoto@edu.karelia.fi.

Kiitos osallistumisesta opinnäytetyöhöni!

Noora Järviluoto

Esimerkki analyysistä

Suora lainaus	Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Kokoava käsite
Nykyään henkilökunta on vaihtunut, eikä samanlaista luottamusta/yhteyttä uusiin työntekijöihin ole muodostunut kuten entisiin.	Henkilökunnan vaihtuvuus vaikuttaa luottamuksen rakentumiseen	Henkilökunnan vaihtuvuus	Henkilöstö-resurssit	Vanhemman kokemukset
Kun hoito alkoi ongelmilla, niin vaikea saada luottamusta rakennettua	Hoidon aloittamisen hankaluudet vaikuttavat luottamuksen syntymiseen	Vuorovaikutus kasvattajan ja perheen välillä	Vuoro-vaikutus	yhteistyöstä varhaiskasvatuk-sen henkilö-kunnan kanssa
Lapset otettiin alusta alkaen hyvin vastaan, lähes päivittäin lapsen tuonti- ja hakutilanteissa kyseltiin ja kerrottiin kuulumiset	Tuonti- ja hakutilanteissa vuorovaikutus toimii			
Vakituinen henkilökunta on osaavaa, heidän kanssaan työskentely on miellyttävää	Tuttujen työntekijöiden kanssa toiminta on helppoa	Kasvattajan ammattitaito		
Henkilökunta on kiinnostunut lapsen ja perheen hyvinvoinnista	Kiinnostunut henkilökunta	Kasvattajan asenne	Kasvattajaan	
Luottamus lasten ryhmän kasvattajiin on vahva. He tuovat itsekin rohkeasti esiin havain-toja, joita ovat lapsista tehneet ja niistä keskustellaan.	Kasvattajien ammattitaidolla ja toiminnalla vaikutus luottamuksen syntymiseen	Kasvattajan toiminta	ja kasvat-tajan toimintaan liittyvät kokemukset	
Kasvattajilla on aina aikaa kuunnella ja keskustella asioista				
Paljon on semmoisia työntekijöitä joiden nimeä en edes tiedä. Kun olen heidät nähnyt päiväkodissa he eivät tule keskustelemaan eikä ota minkäänlaista kontaktia. Itse en ole semmoisissa tilanteissa aina varma onko kyseinen henkilö edes siellä...	Uudet työntekijät jäävät vieraiksi, koska eivät esittäydy ja ota kontaktia vanhempiin	Kasvattajan toiminta ja asenne		
Kaikille ei ole. Osasta tulee vain jotenkin "ei-kiinnostunut"-olo	Työntekijästä "ei-kiinnostunut"-olo	Kasvattajasta saatu vaikutelma		

Hei!

Teille on lähetetty Tenavanetin kautta linkki vanhempien osallisuutta varhaiskasvatuksessa käsittelevään kyselyyn. Kyselyyn on saatu jonkin verran vastauksia, mutta toivoisin saavani vielä lisää, jotta saisin luotettavampaa tietoa opinnäytetyötäni ja Liperin varhaiskasvatusta varten.

Mikäli et ole vielä vastannut kyseiseen kyselyyn, kannattaa se tehdä nyt. Kyselyyn vastaaminen vie vain vähän aikaa ja saamme vastauksia siihen miten vanhempina olette kokeneet yhteistyön varhaiskasvatuksen kanssa ja millä tavoin sitä voisi kehittää juuri teille sopivaksi.

Jos olet jos vastannut, kiitos erittäin paljon!

Toivoisin mahdollisimman monta vastausta 26.11.2017 mennessä.

Kiitos kun autat opinnäytetyöni tekemisessä!

Terveisin

Noora Järviluoto

Sosionomi-opiskelija

Karelia-ammattikorkeakoulu

OPINNÄYTETYÖN TOIMEKSIANTOSOPIMUS

Tämä sopimus soveltuu käytettäväksi ainoastaan sellaisten opinnäytetöiden yhteydessä, joita ei toteuteta ammattikorkeakoulun ulkopuolisen rahoituksen hankkeessa.

Toimeksiantaja	Nimi (esim. yritys) Liperin kunta/ Varhaiskasvatus Yhteystiedot (yhteyshenkilö, puhelin, sähköposti) Hyvinvointivastaava-varhaiskasvatuksen johtaja Sirkka Korhonen, p. 040 766 0940, sirkka.korhonen@liperi.fi	
	Työn aihe Vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksessa	
Tekijä	Nimi Noora Järviluoto	Opiskelijanumero 1600142
	Katuosoite Herastuomarintie 7	Postinumero 82220
	Puhelin 050 3464605	Postitoimipaikka Niittylähti
	Suoritettava tutkinto Sosionomi AMK	Sähköpostiosoite noora.jarviluoto@edu.karelia.fi
Karelia-amk	Yhteyshenkilön nimi (Ohjaaja) Pia Kauhainen/ Miia Pasanen	Ryhmätunnus STSAK6A
	Toimipaikka ja osoite Karelia-ammattikorkeakoulu, Tikkarinne 9, 80200 Joensuu	Tehtävänimike Lehtori
	Puhelin 0504353142/ 0504412861	Sähköpostiosoite pia.kauhainen@karelia.fi/ miia.pasanen@karelia.fi
Toimeksiantosopimuksen ehdot		
Ohjaus	Ohjaaja valvoo työtä ammattikorkeakoulun puolesta ja antaa työn edellyttämiä ohjeita ja neuvoja. Ammattikorkeakoulu ja Ohjaaja eivät ole konsulttivastuussa työssä.	
Dokumentointi	Karelia-amk:ssa toteutetaan avointa toimintakulttuuria, mikä tarkoittaa, että myös opinnäytetöiden aineistot ja tulokset avataan soveltuvin osin erillisen ohjeistuksen mukaisesti (ml. avoin julkaiseminen). Työstä laaditaan ammattikorkeakoulun opinnäytetyön ohjeen mukainen kirjallinen raportti, joka julkaistaan sähköisessä muodossa Theseus-verkkokirjastossa tai josta toimitetaan yksi kansitettu kappale ammattikorkeakoulun kirjastoon. Työ arkistoidaan Karelia-amk:n kirjastoon sähköisessä muodossa.	
Oikeudet	Opinnäytetyön tekijänoikeudet kuuluvat tekijälle. Toimeksiantaja saa rinnakkaisen käyttöoikeuden opinnäytetyön tuloksiin. Ammattikorkeakoululla on jatkuvasti voimassa oleva oikeus hyödyntää tuloksia omassa opetuksessa ja tutkimus- ja kehittämistoiminnassaan. Sopijaosapuolilla on mahdollisuus sopia muista opinnäytetyön tuloksia koskevista oikeuksista kuitenkin niin, että tämän sopimuskohtaan nojalla ammattikorkeakoulun saamat oikeudet säilyvät voimassa.	
Keksinnöt	Jos Tekijä on osallisena keksintöön, joka patentoidaan, mainitaan hänet yhtenä keksijöistä. Mahdollisesta keksintökorvauksesta sovitaan erikseen noudattaen ensisijaisesti Toimeksiantajan tai niiden puuttuessa ammattikorkeakoulun keksintöohjeen linjauksia. Opinnäytetyön tai sen osan julkaiseminen tai hyödyntäminen ei saa vaarantaa sen tai sen osan suojaamista patentilla tai hyödyllisyysmallilla.	
Vastuut	Opinnäytetyön tulos toimitetaan sellaisena kuin se on. Tekijä tai ammattikorkeakoulu eivät anna tulokselle takuuta eivätkä vastaa sen soveltuvuudesta toimeksiantajan tarpeisiin. Sopijapuolet ovat vastuussa toisilleen sopimusrikkomuksen aiheuttamista välittömistä vahingoista. Vastuun syntyminen edellyttää tahallaan tai törkeällä huolimattomuudella aiheutettua sopimusrikkomusta.	
Lisäksi sovitaan		
Salassapito	Ohjaajalla ja opinnäytetyön Tekijällä on salassapitovelvollisuus työn aikana esille tulleisiin luottamuksellisiin asioihin viiden vuoden ajan. Toimeksiantajan tulee tarkistaa, että julkaistava opinnäytetyö ei sisällä salassa pidettävää aineistoa. Tarvittaessa käytetään erillistä salassapitosopimusta.	
	Tätä sopimusta on laadittu kolme (3) saman sisältöistä kappaletta, yksi (1) kullekin sopimuksen osapuolelle. Sopimus perustuu ammattikorkeakoulun hyväksymään opinnäytetyösuunnitelmaan ja se astuu voimaan allekirjoitushetkellä.	
	Paikka ja päivämäärä	Allekirjoitus
Toimeksiantaja	Liperi 25.9.17	Sirkka Korhonen
Tekijä	19.9.2017 Joensuu	Noora Järviluoto
Karelia-amk	Joensuu 13.9.2017	Pia Kauhainen

LIPERIN KUNTA
Hyvinvointipalvelut
Hyvinvointivastaava-varhaiskasvatuksen johtaja

PÄÄTÖS § 1 / 1.11.2017

Hallintopäätös

1.11.2017

Asia, jota päätös koskee	Tutkimusluvan myöntäminen - Järviluoto Noora
Asianosaiset	Järviluoto Noora
Selostus asiasta	Karelian ammattikorkeakoulun sosionomin koulutusohjelman opiskelija Noora Järvillehto hakee tutkimuslupaa Liperin kunnan varhaiskasvatukselta. Hänen opinnäytetyön aiheena on "Vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksessa".
Päätös	Karelian ammattikorkeakoulun sosionomi -koulutusohjelman opiskelijalle Noora Järviluodolle myönnetään tutkimuslupa "Vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksessa" -aiheelle.
Peruste	Hallintosääntö § 23 (voimassa 1.10.2017 alkaen)
Allekirjoitus	 Sirkka Korhonen Hyvinvointivastaava-varhaiskasvatuksen johtaja
OIKAISUVAATIMUSOHJEET	
Päätöksen tekijä	Hyvinvointivastaava-varhaiskasvatuksen johtaja
Oikaisuvaatimusoikeus	Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen). Kuntalain mukaisen oikaisuvaatimuksen voi lisäksi tehdä kunnan jäsen.
Oikaisuvaatimusviranomainen	LIPERIN HYVINVOINTILAUTAKUNTA Postiosoite: PL 20, 83101 LIPERI Käyntiosoite: Keskustie 12, 83100 LIPERI Puhelin: (013) 6865 11 Sähköposti: kirjaamo@liperi.fi
Oikaisuvaatimusaika ja sen alkaminen	Oikaisuvaatimus on tehtävä neljäntoista (14) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän (7) päivän kuluttua siitä, kun päätöstä koskeva viranhaltijapäätös

